

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om stöd för nyskiften och lag om ändring av fastighetsbildningslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om stöd för nyskiften. Lagen ska tillämpas på stöd som betalas med statens medel för åtgärder som har utförts i samband med nyskifte. Den gällande lagen om stöd för nyskiften föreslås bli upphävd. Bestämmelserna om nyskifte i fastighetsbildningslagen föreslås samtidigt bli ändrade till den del det behövs.

Nivån på det statliga stödet ska anpassas till de krav som förändringarna i jord- och skogsbruksproduktionens verksamhetsmiljö och produktionsverksamhet ställer. Avsikten är att inte längre betala stöd till fullt belopp för fastighetsförrättningsavgiften vid nyskifte

och att minska det statliga stödet för anpassningsåtgärder som vidtas i samband med en nyskiftesförrättning. När det gäller nyskiften som blir anhängiga efter ingången av 2015 kan den slutliga utgiften för staten uppgå till högst 50 procent av kostnaderna för lokala anpassningsåtgärder vid nyskifte och till högst 75 procent av fastighetsförrättningsavgiften vid nyskifte.

I propositionen föreslås det också att beslutsfattandet i dessa ärenden överförs från jord- och skogsbruksministeriet till Lantmäteriverket.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2015.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Det är Lantmäteriverket som under ledning av jord- och skogsbruksministeriet svarar för nyskiftesverksamheten.

I Finland har man från så tidigt som mitten av 1800-talet bedrivit statsstödd ägoreglering i form av nyskifte för att förbättra verksamhetsförutsättningarna för jord- och skogsbruket. Förutom den splittrade fastighetsstrukturen har även faktorer som hör ihop med förändringar i folkmängden, ekonomin, näringsstrukturen, markanvändningen, odlingstekniken och beskattningen varit med och påverkat ägoregleringen.

Genom nyskiften enligt fastighetsbildningslagen (554/1995), nedan FBL, kan man minska de olägenheter för det jord- och skogsbruk som bedrivs i dag som beror på oändamålsenlig fastighetsindelning, eller de olägenheter för användningen av fastigheterna som beror på byggandet av ny infrastruktur eller inrättandet av skyddsområden.

Traditionella nyskiften brukar gälla sådana jord- och skogsbruksområden där fastighetsindelningen och fastighetsstommen är dåliga med tanke på jord- och skogsbruk. Genom projektnyskifte främjas genomförandet av infraprojekt och skyddsområden genom en anpassning av fastighetsstrukturen.

Nyskiften som gäller åker- och skogsägor finansieras i förrättningskedet helt med statliga medel. Den del av kostnaderna för nyskiftet som kvarstår som slutlig utgift för staten utgör statligt stöd av bidragsnatur till skiftesdelägarna. Den del av kostnaderna för de anpassningsåtgärder som vidtagits i samband med nyskiftesförrättningen som inte kvarstår som slutlig utgift för staten utgör ett lån som sakägarna ska betala tillbaka till staten.

Enligt färskas undersökningar kan man genom ägoreglering uppnå en lantbruksekonomisk vinst på i genomsnitt cirka 900 euro per hektar, om man räknar med en huvudäganperiod på tjugo år. Fördelar uppstår då användningen av de fastigheter som är föremål för regleringen främjas genom att man sammanför ägorna till större sammanhängande

bruksenheter och samtidigt anpassar väg- och dräneringsnätet i området.

Efterfrågan på åkerägoreglering har fortsatt att vara stor under 2000-talet, bland annat på grund av trycket från den fortsatta struktur- och omvandlingen inom gårdsbruket. I takt med strukturomvandlingen inom gårdsbruket har antalet gårdsbruksenheter sjunkit från cirka 190 000 i slutet av 1970-talet till drygt 50 000, och enheternas genomsnittliga storlek har ökat från 12 hektar till 31 hektar.

I början av 2014 pågick 55 nyskiften som skulle stödjas med statliga medel. Projekten omfattade sammanlagt ett område som motsvarade cirka 76 000 hektar. Samtidigt hade det inletts utredningar om behovet av nyskifte i fråga om 33 områden, vars yta motsvarade cirka 58 000 hektar. Produktionsvolymen för ägoregleringen har under de senaste åren varit cirka 7 000–9 000 hektar per år.

2 Nuläge och föreslagna ändringar

2.1 Lagstiftning och praxis

Den gällande lagen om stöd för nyskiften (24/1981), nedan stödlagen, grundar sig till stor del på lagen om understöd av statsmedel för lantmåteriförrättningar (42/1960), som gällde före den. Det större stöd på 85 procent som det enligt den tidigare lagen (42/1960) var möjligt att få för byggandet av de viktigaste vägarna och för de viktigaste torrläggningsarbetena gällde enbart nyskiften inom sådana större områden där det kunde anses att skiftet hade stor betydelse för utvecklandet av de ekonomiska villkoren i området.

De viktigaste ändringarna som stödlagen förde med sig för den gällande lagstiftningen var en justering av förutsättningarna för beviljande av statligt stöd och att regionalpolitiska aspekter skulle beaktas vid beviljandet av stöd. Det statliga stödet begränsades också till att gälla enbart nyskiftesförrättningar.

Genom stödlagen ändrades villkoren för beviljande av stöd så att omfattningen av ett nyskifte inte längre hade någon betydelse som grund för beviljande av stöd. Av kostnaderna för de viktigaste torrläggnings- och vägarbetena som hade utförts i samband med

en förrättning kunde högst 85 procent kvarstå som slutlig utgift för staten, om nyskiftet förrättades på ett sådant område som avsågs i lagen om främjande av den regionala utvecklingen (451/75) och skiftet var viktigt med tanke på allmänt intresse och om sakägarnas ekonomiska ställning var svag.

Stödlagen justerades i sak med anledning av att Finland gick med i Europeiska unionen (EU) genom den lag som utfärdades den 16 december 1994 (1239/1994). Genom lagändringen blev det möjligt att få medfinansiering från Europeiska unionen för nyskiftesprojekt. Stödbeloppet justerades samtidigt så att man av kostnaderna för sådan utflyttning av lägenhet som hade beslutats vid nyskifte och för byggande av väg och utförande av torrlägningsarbete kunde låta högst 75 procent kvarstå som slutlig utgift för staten, och så att det var möjligt att helt eller delvis avstå från att ta ut den fastighetsförrättningsavgift som delägarna skulle betala, om förrättningen var viktig med tanke på allmänt intresse och delägarnas allmänna ekonomiska ställning krävde det, eller då en förrättning verkställdes inom en region som var berättigad till stöd från Europeiska gemenskapen.

Stödet för nyskiftesförrättningar grundar sig på sådan nationell lagstiftning vars allmänna principer härleder sig från EU-lagstiftningen. De grundläggande riktlinjerna för det jordbruksstöd som ska tillämpas på den gemensamma marknaden ingår i de riktlinjer för statligt stöd till jordbruk och skogsbruk som publicerats av EU-kommissionen och i den gruppundantagsförordning som preciserar tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget.

I dag är nyskifte som verkställs som fastighetsförrättning enligt fastighetsbildningslagen en process som omfattar bland annat behovsutredning och den egentliga förrättningen. Enligt 70 § i FBL ska förrättningsmännen göra en utredning om förutsättningarna för och omfattningen av nyskiftet samt en utredning i stora drag om de principer som ska följas och de åtgärder som ska vidtas vid nyskiftet. Efter utredningen beslutar förrättningsmännen om förrättningen ska verkställas eller om den inställs. Nyskifte får förrättas om de förutsättningar för nyskifte som anges i 67 § i FBL finns för det.

I den utveckling av fastighetsstrukturen som sker vid en förrättning ingår planering av fastighetsindelningen och planering av anpassningsåtgärder för väg- och dräneringsnätet samt deras genomförande. Enligt 72 § i FBL ska det vid nyskifte anläggas sådana vägar som behövs för att syftet med förrättningen ska nås och enligt 73 § i samma lag ska bland annat de torrlägningsarbeten som behövs utföras. Enligt 72 § i FBL är det närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM) som ska göra upp eller låta uppgöra en plan för byggandet av de vattenförsörjnings- och avloppsanläggningar som delägarfastigheterna behöver och som ska byggas vid ett nyskifte. Enligt 74 § i FBL kan åker även röjas eller planteras med skog i samband med nyskifte och likaså kan driftscentrum flyttas med stöd av 80 §.

Enligt 2 § i stödlagen ska kostnaderna för sådan utflyttning av lägenhet som har beslutats vid nyskifte samt för byggande av väg och utförande av torrlägningsarbete betalas av statens medel. Även Europeiska gemenskapen kan delta i finansieringen av dessa kostnader. Också sådana kostnader som orsakas av att byggnader i samband med förflyttning av lägenhet försätts i bättre skick, av att odlingar röjs för att förbättra åkerägornas form och utläggning samt av att det byggs vattenanskaffnings- och avloppsanläggningar kan betalas med statliga medel.

Betalningen av de kostnader som avses i 2 § i stödlagen i samband med en förrättning har gått till så att lantmäteribrådan med stöd av 7 § i stödlagen först har använt statliga medel till att som förskott betala ett belopp som motsvarar kostnaderna, i regel till det skifteslag som skiftesdelägarna har bildat, och skifteslaget har i sin tur betalat entreprenörerna med de medel som det har fått av staten.

Enligt 3 § i stödlagen återkrävs de kostnader som betalats med statliga medel till staten, om de inte kvarstår som slutlig utgift för staten. Då en förrättning är viktig med tanke på allmänt intresse och då delägarnas allmänna ekonomiska ställning kräver det, eller då en förrättning verkställs inom en region som är berättigad till stöd från Europeiska gemenskapen, kan högst 75 procent av kostnaderna för utflyttning av lägenhet samt byg-

gande av väg och utförande av torrlägningsarbete kvarstå som slutlig utgift för staten. Till denna del har statens slutliga andel varit i genomsnitt 55 procent under de senaste åren.

Enligt 4 § i stödlagen är det vid nyskifte möjligt att helt eller delvis avstå från att ta ut den fastighetsförrättningsavgift som delägarna ska betala. I fråga om fastighetsförrättningsavgifter har statens slutliga andel varit i genomsnitt 80 procent under de senaste åren. Fastighetsförrättningsavgiftens andel av kostnaderna för hela förrättningen har varierat mellan 15 och 45 procent under de senaste åren.

Enligt 6 § i stödlagen är det jord- och skogsbruksministeriet som beslutar om hur stor del av kostnaderna som ska kvarstå som slutlig utgift för staten samt om att helt eller delvis avstå från att ta ut fastighetsförrättningsavgift. Enligt 1 § i förordningen om stöd för nyskiften (211/1981), nedan stödförordningen, ska förrättningsmännen göra en framställning till jord- och skogsbruksministeriet om storleken av den del av de kostnader som avses i 2 § 1 mom. i lagen om stöd för nyskiften som ska kvarstå som slutlig utgift för staten eller av den del av fastighetsförrättningsavgiften som inte ska tas ut, om den som ansöker om förrättning eller någon annan sakägare anholder om det vid förrättningen. Man har kunnat göra framställningen innan beslut om nyskiftets förutsättningar och omfattning har fattats eller därefter, men före förrättningens avslutningssammanträde.

Enligt 2 § i stödförordningen har det varit förrättningsmännens uppgift att inför framställningen göra en översiktlig utredning av antalet ägoskiften, ägornas allmänna beskaffenhet, behovet av utflyttning och torrläggning samt behovet av att förbättra vägförhållandena och åkerägornas form och utläggning samt av rådragningen. Till utredningen ska det ännu ha fogats en kostnadsberäkning och en utredning av betydelsen av att nyskiftet verkställs för utvecklandet av områdets ekonomiska förhållanden samt en redogörelse för den ökning av gårdsbrukets intäkter och lönsamhet som är att förvänta. Förrättningsmännen ska dessutom ha lagt fram en utredning om skiftesdelägarnas allmänna ekonomiska ställning.

Återkravet av de kostnader som betalats med statliga medel börjar det andra året efter det år då beslutet om återkrav av kostnaderna fattades. Statskontoret är den myndighet som sköter uppbörden av penningfordringar i enlighet med vad som föreskrivs i förordningen angående debitering, uppbörd och redovisning av vissa statens penningfordringar (559/1967).

När en ägoregleringsförrättning ansluter sig till ett markanvändningsprojekt, såsom till exempel byggandet av en trafikled, är det fråga om ett projektnyskifte. Genom ett projektnyskifte kan man mildra eller undanröja olika störande konsekvenser som markanvändningsprojekt kan ha för nyttjandet av fastigheterna. Sådana projektnyskiften som avses i 67 § i FBL stöds inte med bidrag från statens medel.

2.2 Lagstiftningen i utlandet

Situationen i Sverige

I Sverige grundar sig ägoreglering som verkställs i form av omfattande nyskiften och frivilliga ägobyten på 1970 års fastighetsbildningslag.

Nyskiften har förrättats i områden som har varit mycket splittrade i fråga om fastighetsindelningen och med i huvudsak skogsmark, och de har främst gällt Dalarna, som inte omfattades av den ägoreglering som verkställdes under åren 1800–1922 och som gällde hela riket.

Storleken på nyskiftesområdena har varierat mellan 2 000 och 54 000 hektar. Staten deltar i förrättningskostnaderna för nyskiften med en andel på cirka 50–60 procent. Efter som staten inte stöder ägoreglering som gäller endast några få lägenheter och som verkställs som frivilliga ägobyten, svarar sakägarna själva för förrättningskostnaderna för dessa förrättningar.

I samband med nyskiften som förrättas som ägoreglering av skog utförs det inga skogsvägs- eller torrlägningsarbeten. Markägarna svarar själva för utvecklandet av väg- och dräneringsnätet på området och kan ansöka om finansiering för förbättringsåtgärder från olika källor.

Situationen i Norge

I Norge genomförs det i dagens läge infra-projekt med hjälp av projektnyskiften.

I Norge stöder inte staten skilt nyskiften. I stället för stöd har man i Norge fasta fastighetsförrättningsavgifter, som inte är bundna till beloppet av de kostnader som förrättningar direkt orsakar staten. Den fasta prissättningen av fastighetsförrättningsavgiften gynnar större förrättningar.

Liksom i Sverige behandlar man inte heller i Norge frågor som gäller finansieringen av åtgärder för att utveckla väg- och dräneringsnätet i samband med förrättningar.

Situationen i Tyskland

I Tyskland grundar sig ägoregleringsverksamheten på 1976 års lag om ägoreglering. Verksamheten är omfattande och mångsidig. Nyskiften kan förrättas antingen som omfattande eller som mindre projektnyskiften. I motsats till Sverige och Norge kan man i samband med ett omfattande nyskifte, förutom att förbättra väg- och dräneringsnätet, också skapa strukturer för landskapskydd och främja företagsverksamheten i området. Ett mindre projektnyskifte kan förrättas i situationer där man genom skiftet kan minska eller undanröja sådana störande konsekvenser som trafik-, naturskydds- eller vatten- och avloppsprojekt kan ha för fastighetsstrukturen.

När det gäller projektnyskiften är det projektmyndigheterna som svarar för alla kostnader.

Eftersom nyskiftesprojekten i Tyskland ofta är omfattande och mångsyftande utvecklingsprojekt för landsbygdsområdena med olika utvecklingsperspektiv, anvisas det finansiering för dem från olika källor, såsom till exempel EU:s strukturfonder.

2.3 Bedömning av nuläget

Grunder för beviljande av stöd

Stöd kan beviljas för nyskiftesverksamhet bland annat om förrättningen är viktig med tanke på allmänt intresse och om delägarnas allmänna ekonomiska ställning kräver det.

Till följd av den utveckling som beskrivits ovan har nyskiftena förändrats så att de mera än tidigare utgår från företagarnas behov och omfattar mindre områden. En förrättning får enligt 67 § 1 mom. i FBL inte heller verkställas om nyttan av den inte är större än kostnaderna och olägenheterna. Också Europeiska kommissionen har betonat att det är viktigt att det bildas sammanhängande och tillräckligt stora produktionsenheter inom jordbruket som förutsättning för ett lönsamt gårdsbruk. Eftersom det med tanke på att stödet ska vara verkningsfullt och effektivt är bättre ju lönsammare produktionsenheter man kan bilda med hjälp av stödet, och eftersom nyskiftena inte längre är omfattande förrättningar som inbegriper stora delar av kommunerna, är det inte motiverat att binda beviljandet av stöd till en bedömning av vilken betydelse förrättningen har för det allmänna intresset.

Om syftet med nyskiftesförrättningarna är att skapa funktionellt lönsamma produktionsenheter, står beviljandet av stöd till skiftesdelägarna utgående från deras ekonomiska ställning också i konflikt med syftet med förrättningarna. Av samma anledning kan man inte heller längre anse det vara motiverat att helt avstå från att ta ut fastighetsförrättningsavgift.

Nivån på stödet

Den nuvarande nivån på stödet för nyskiften, som innebär att man med statliga medel kan täcka högst 75 procent av kostnaderna för sådan utflyttning av lägenhet som har beslutats vid nyskifte samt för byggandet av vägar och utförandet av torrlägningsarbete, och att man kan låta förrättningskostnaderna kvarstå helt som utgift för staten, fastställdes vid en tidpunkt då nyskiftena var mycket omfattande och kunde gälla hela kommuner. Medan nyskiftesprojekten ännu var övergripande och mycket täckande, utövade samhället en stark styrning av verksamheten. Under dessa förhållanden var det också motiverat att samhället gjorde en stark insats i fråga om finansieringen av projekten.

Nyskiftenas karaktär har senare förändrats på grund av kraven i fråga om lönsamheten i gårdsbruket och produktionens konkurrenskraft så att nyskiftena alltmer utgår från lant-

bruksföretagarnas behov och så att de gäller mindre områden än tidigare, även om de i regel gäller alla markägare i förrättningsområdet. Genomsnittstorleken på förrättningsområdena har också minskat från att som mest ha utgjorts av nyskiften som omfattade hela kommuner till cirka 1 000 hektar.

Fastighetsförrättningsavgiftens andel av de totala kostnaderna för ett nyskiftesprojekt varierar stort beroende på vilket typ av projekt det är fråga om. Variationsvidden har varit cirka 15–45 procent. Likaså har kostnadsandelen för de anpassningsåtgärder som har vidtagits i samband med nyskiften varierat mellan uppskattningsvis 55 och 85 procent av de totala kostnaderna för nyskiftesprojektet. Sakägarnas andel av fastighetsförrättningsavgifterna har under de senaste åren varit i genomsnitt cirka 20 procent och deras andel av kostnaderna för infrastruktur har varit cirka 45 procent.

Det är även i fortsättningen motiverat att staten deltar i att täcka kostnaderna för nyskiften, eftersom den rådande fastighetsstrukturen är en följd av den styrning som samhället under århundraden har utövat genom jordskifteslagstiftningen. I och med att nyskiftesprojektet numera till största delen utgår från markägarna och omfattar mindre områden, och syftet med dem är att förbättra produktionsförutsättningarna för enskilda lantbruksföretagare, kan nivån på stödet med anledning av förändringarna i nyskiftenas karaktär och förändrade samhälleliga intressen i fråga om nyskiftesverksamheten i framtiden vara lägre än vad den är just nu.

Åtgärder som kan stödjas och finansieras enligt lagen om stöd för nyskiften

Med de medel som staten har anvisat för finansieringen av nyskiften kan man stödja sådan utflyttning av lägenhet och sådana vägbyggen och torrlägningsarbeten som det har bestämts ska bli genomförda i samband med ett nyskifte. Med statliga medel har man också kunnat finansiera sådana kostnader vid nyskiftesförrättningar som har orsakats av att byggnader i samband med förflyttning av lägenhet försatts i bättre skick, av att odlingar röjs för att förbättra åkerägornas form och ut-

läggning samt av att det byggs vattenansknings- och avloppsanläggningar.

I praktiken har det inte gjorts några utflyttningar av lägenheter i samband med nyskifte under de senaste tio åren. Behovet av att flytta ut lägenheter har försvunnit till följd av utvecklingen av produktionstekniken inom gårdsbruket. Utflyttning av lägenheter är inte nödvändig på grund av till exempel sådana miljöolägenheter som produktionen tidigare orsakade miljön, eftersom de kan undvikas med hjälp av nya produktionsmetoder.

Stödet för väg- och torrlägningsarbeten har varit beroende av projektets omfattning, så att stödet för regionala projekt har varit större än stödet för vägar eller torrlägningsåtgärder som har stötts som något annat än regionala projekt. Andelen för de väg- eller torrlägningsprojekt som har stötts som något annat än regionala projekt har varit under 25 000 euro per år, vilket är cirka 0,5 procent av det anslag på 4,5–5 miljoner euro som årligen används till att stödja nyskiften.

Om kärnan i den ägoreglering som verkställs i form av nyskiften är att utveckla fastighetsstrukturen och åstadkomma grundläggande förbättringar av fastighetsstommen genom att genomföra endast de anpassningsåtgärder för väg- och dräneringsnätet som är mest nödvändiga med tanke på skiftena, bör även stödet och finansieringen riktas till åtgärder som tjänar detta syfte.

Förfarandet för betalning av stöd

Lantmäteriverket har i praktiken betalat de medel som är avsedda att användas till de kostnader som orsakats av sådana åtgärder som det har bestämts ska bli utförda i samband med ett nyskifte som förskott på skifteslagets projektkonto i enlighet med vad som har krävts med anledning av arbete som har utförts och räkningar som ska betalas. Eftersom ett skifteslag är en privaträttslig sammanslutning, berörs det inte av Statskontorets föreskrifter och anvisningar om statens betalningsrörelse. Skifteslagen har fritt har kunnat välja betalningsrörelsebank och betalningsrörelseprogram och därför har man också varit tvungen att sköta den ekonomiska uppföljningen av nyskiftenas anpassningsåtgärder som separat bokföring i stället för att

använda sig av statens bokföringssystem. Detta har orsakat Lantmäteriverket extra administrativt arbete.

När de utbetalningar som ska göras för nyskiftenas anpassningsåtgärder överförs till Lantmäteriverket, kommer den betalningsrörelse som tidigare har gått via projektkontot för den sammanslutning som bildats av nyskiftets delägarlag och uppföljningen av ekonomin att börja omfattas av statens budgetekonomi. Lantmäteriverket betalar i fortsättningen utgifterna för anpassningsåtgärder enligt prestationsprincipen direkt från stödmomentet, vilket betyder att processen för att behandla en faktura inte skiljer sig från Lantmäteriverkets övriga fakturarörelse. Även bokföringen för nyskiften ska framöver göras på det sätt som statsbudgeten förutsätter och som en del av Lantmäteriverkets bokföring.

Uttag i fråga om kostnader som betalats med statliga medel

Kostnader på grund av ovan nämnda åtgärder som har betalats med statliga medel har tagits ut av skiftesdelägarna på ett sådant sätt att återbetalningen för enskilda personer och dödsbon har skett i form av delbetalningar på i genomsnitt 12 procent. Av delbetalningar har fyra procent betraktas som ränta på det obetalda kapitalet och återstoden som amortering.

Enligt stödlagen har dock skiftesdelägare i bolagsform varit tvungna att betala den del av de kostnader som betalats med statliga medel och som tas ut på en gång det andra året efter det år då beslutet om uttag av kostnaderna fattades. Lagen står till denna del i strid med EU-lagstiftningen, som behandlar dem som bedriver lantbruk i bolagsform på samma sätt som enskilda personer som bedriver lantbruk när de får sådant stöd som beviljas för idkande av lantbruk.

Förfarandet för stödbeslut

Eftersom beslutet om storleken på den del som ska kvarstå som slutlig utgift för staten utgör ett avgörande från fall till fall och grundar sig på att man känner till förhållandena i förrättningsområdet, fattar jord- och

skogsbruksministeriet i dagens läge beslutet om huruvida staten ska delta i kostnaderna för ett nyskiftesprojekt utifrån en framställning i ärendet av förrättningsmännen och ett utlåtande om ärendet av Lantmäteriverket.

Ministeriets beslut om storleken på den del som ska bli slutlig utgift för staten var motiverad under en tid då man genom stödbeslutsställningarna ville främja förrättandet av nyskiften av regionalpolitiska skäl. Med anledning av den samhällsliga utveckling som skett har nyskiftena förlorat sin betydelse som övergripande instrument för regionalt utvecklande av en mera rationell struktur inom lantbruket och av kommunernas näringsliv. I och med att stödbeslutens strategiska betydelse, med beaktande av deras karaktär av enskilda fall och storleken på stöden, också är liten med tanke på styrningen och ledningen av den förvaltning som lyder under ministeriet, kan det inte anses vara motiverat att ministeriet ska fortsätta att sköta stödbesluten.

Enligt den gällande lagen kan en framställning om det stöd som ska beviljas för ett nyskiftesprojekt göras även efter beslutet om att inleda en förrättning, men senast före förrättningen har avslutats. Eftersom information om storleken på det statliga stödet behövs för att skiftesdelägarna vid förrättningen ska kunna bedöma vilka kostnader skiftet kommer att medföra, har stödbeslutet i praktiken fattats innan det har fattats beslut om att inleda en förrättning.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Målet med denna proposition är att styra användningen av statliga medel i samband med nyskiften så att man uppnår ett så stort mervärde som möjligt genom de åtgärder som genomförs med stöd av anslag.

I propositionen föreslås det att det statliga stödet tydligare än förut ska riktas in på nyskiftesprojektens kostnader för infrastruktur. Eftersom nyskiftesprojekten mera än tidigare utgår från kundernas egna behov, föreslås det också att den del som ska finansieras av kunden själv ska utökas i fråga om de administrativa kostnaderna för förrättningarna. Om sakägarna måste delta med en större andel än

tidigare i de totala kostnaderna för projekten, innebär det att det efter behovsutredningen bara är de mest fördelaktiga och lönsamma projekten som inleds.

I propositionen föreslås det att markägarnas kostnadsandel av kostnaderna för anpassningsåtgärder som gäller fastighetsstommen ska vara högst 50 procent. När markägarna måste delta med en större andel än tidigare i kostnaderna för de väg- och torrlägningsarbeten som ska utföras i samband med ett nyskifte, är det bara de lokala åtgärder som är allra nödvändigast för förbättrandet av fastighetsstrukturen som genomförs.

Eftersom syftet med lagen om stöd för nyskiften är att främja skapandet av en effektiv och ändamålsenlig fastighetsstruktur och ett väg- och dräneringsnät som tjänar denna struktur, föreslås det i propositionen att röjningen av odlingar i syfte att förbättra åkerägornas form och utläggning samt byggandet av vattenanskaffnings- och avloppsanläggningar i fortsättningen inte ska finansieras med medel för nyskiften. Av denna anledning föreslås det också i propositionen att delägarnas allmänna ekonomiska ställning inte längre ska ha någon betydelse som förutsättning för beviljande av stöd.

Eftersom nyskiftesprojekten till största delen utgår från markägarna och är mera skräddarsydda och småskaliga än tidigare och alltid ska vara lönsamma, föreslås det i fråga om fastighetsförrättningsavgiften för ett projekt att statens andel ska vara högst 75 procent.

Enligt statsrådets riktlinjer för utvecklandet av förvaltningen ska ministerierna utvecklas till strategiska ledare för sina förvaltningsområden. För att ministeriets administrativa börda ska lättas och i anslutning till vad som anförts ovan föreslås det i propositionen att beslutsfattandet om stöd ska föras över från jord- och skogsbruksministeriet till Lantmäteriverket som en lagstadgad verkställighetsuppgift eftersom beslutens strategiska betydelse har försvunnit.

Det föreslås att fastighetsbildningslagens bestämmelser om förutsättningarna för förrättning av nyskifte och åtgärder som ska vidtas vid nyskifte ändras så att de överensstämmer med bestämmelserna i den föreslagna stödlagen.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

De föreslagna ändringarna kommer att styra nyskiftesverksamheten så att de nya projekt som inleds i genomsnitt kommer att vara ekonomiskt mera lönsamma och effektfulla än i dagens läge. De föreslagna ändringarna kommer också att öka summan av de pengar som betalas tillbaka till staten, eftersom statens slutliga andel av de totala kostnaderna för projekten kommer att minska med anledning av nedskärningarna i stöden.

Nyskiften stöds årligen i enlighet med det förslagsanslag som anvisats dem i statsbudgeten (30.70.40 Utgifter för understödjande av fastighetsförrättningar). Nivån på anslaget har varit cirka 4–5 miljoner euro under de senaste åren. Propositionen har inga konsekvenser för nivån på anslaget. De ändringar som föreslås i fråga om uppgifter ger inte heller upphov till något behov av att överföra anslag mellan olika moment i statsbudgeten. Genom de föreslagna ändringarna kan det anslag som anvisats för utgifter som orsakas av stödet för fastighetsförrättningar bättre än tidigare riktas in på förverkligandet av nödvändiga väg- och dräneringsnät.

Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 2015. Enligt lagens övergångsbestämmelse ska lagen tillämpas på förrättningar som inleds först efter det att lagen har trätt i kraft. Stödbeslut som gäller nyskiftesförrättningar som har inletts innan lagen trädde i kraft ska fattas med stöd av den gällande lagen. Eftersom nyskiften är förrättningar som varar flera år, kommer lagen att styra användningen av budgetanslagen tidigast år 2016.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Förslaget underlättar förfarandet för beslutsfattande om stöd eftersom det i fortsättningen kommer att vara Lantmäteriverket, och inte jord- och skogsbruksministeriet, som fattar beslut om huruvida staten ska delta i finansieringen av kostnaderna för ett nyskifte direkt utifrån förrättningsmännens framställning.

Konsekvenser för organisation och personal

Förslaget har inga betydande konsekvenser för personalen. Eftersom Lantmäteriverket redan tidigare har gett sitt utlåtande om ärendena till jord- och skogsbruksministeriet, orsakar överföringen av beslutsfattandet till Lantmäteriverket ingen betydande ökning av arbetsmängden.

Behandlingen av stödbeslut har årligen krävt cirka 0,05 årsverken hos jord- och skogsbruksministeriet. När stödbesluten fattas hos Lantmäteriverket, minskar ministeriets administrativa börda.

4.3 Konsekvenser för företagen

Företagen har varit tvungna att som engångsbelopp betala den del av de infrainvesteringar i samband med en förrättning som betalats med statliga medel och som motsvarar deras andel. Enligt förslaget behöver de som bedriver gårdsbruk som företagare i fortsättningen inte betala sin skiftesandel av kostnaderna som ett engångsbelopp. Den ränta som staten tar ut på sina fordringar är en avdragsgill utgift för företagen på samma sätt som den ränta som bankerna tar ut på sina lån. Med anledning av det som föreslås kommer företagens administrativa börda att lätta, eftersom det inte kommer att vara nödvändigt för företagen att ansöka om särskild finansiering för att kunna betala sin del av kostnaderna som ett engångsbelopp.

4.4 Konsekvenser för miljön

Även om antalet gårdsbruksenheter kraftigt har minskat under den tid som Finland har varit med i EU på grund av den pågående strukturomvandlingen inom lantbruket, har problemen med den splittrade fastighetsstrukturen framträtt mera än tidigare. De växande gårdsbruksenheter skaffar sig åkermark från de ställen där den är tillgänglig för dem, vilket ställvis kan vara mycket långt från själva driftscentrumet. Till följd av detta ökar såväl antalet skiften som skiftenas avstånd till driftscentrumen. Det här problemet ökar kostnaderna för jordbruksproduktionen såväl som trafiken till de skiften som ligger längre bort.

Med hjälp av sådan åkerägoreglering som stöds genom propositionen kan man minska behovet av att förflytta sig mellan driftscentrumen och åkerstycken. Då blir det också färre lantbruksfordon som kör i kors på landsvägarna. Som en indirekt konsekvens av det som föreslås förbättras trafiksäkerheten och smidigheten i trafiken i närheten av ägoreglingsområdena av den minskade lantbrukstrafiken på landsvägarna. Även klimatutsläppen från lantbruket minskar i och med att behovet att förflytta sig mellan skiftena och den tid det tar att utföra åkerarbetena minskar.

4.5 Samhälleliga konsekvenser

Genom lagen främjas bedrivandet av jord- och skogsbruk på områden där det är möjligt att förbättra verksamhetsförutsättningarna för lägenheterna genom att utveckla områdets fastighetsstruktur och det väg- och dräneringsnät som tjänar denna struktur. Samtidigt främjas också den övriga näringsverksamheten på landsbygden indirekt, och man stöder landsbygdens möjligheter att förbli livskraftig och upprätthåller dess levnadsförhållanden.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet. I beredningens inledande skede var avsikten att man skulle justera nivån på stödet för de nyskiften som ska stödjas med statliga medel så att stödet skulle motsvara de krav som ställs av en förändrad verksamhetsmiljö. Under beredningens fortsatta skede kom det fram frågor om bland annat lättande av ministeriets administrativa börda, ändring av behandlingen av de utgifter som orsakas av stödet för fastighetsförrättningar hos Lantmäteriverket och hur konsekvenserna av de reviderade EU-bestämmelserna om statligt stöd ska beaktas i stödlagen, och därför ansågs det vara befogat att föreslå att det stiftas en helt ny lag som uppfyller grundlagens krav på lagstiftningen.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Utlåtande om propositionen har begärts av justitieministeriet, finansministeriet, arbets- och näringsministeriet, jord- och skogsbruksministeriets naturresursavdelning och livsmedelsavdelning, Lantmäteriverket, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry och Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf.

Utlåtande har getts av justitieministeriet, finansministeriet, arbets- och näringsministeriet i fråga om bedömningen av propositionens konsekvenser för företagen, jord- och skogsbruksministeriets livsmedelsavdelning, Lantmäteriverket, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry och Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf. Utlåtande har även getts av MTK:s lokalavdelningar i Satakunta, Etelä-Pohjanmaan Liitto, Mellersta Österbotten och Pohjois-Suomen Liitto.

En sammanfattning av utlåtandena gjordes den 1 september 2014.

Utlåtandet från jord- och skogsbruksministeriets livsmedelsavdelning var att avdelningen inte har något att anmärka på det som föreslås.

Justitieministeriet understödde propositionen och ansåg det vara viktigt att de förändringar som har skett i verksamhetsmiljön för jord- och skogsbruket även återspeglas på förutsättningarna för beviljande av stöd och att stödjämdet av olika funktioner vilar på en statsekonomiskt rationell grund.

Även finansministeriet understödde propositionen. Enligt finansministeriets syn på saken kunde den maximala stödnivån fastställas till 40 procent av kostnaderna.

Arbets- och näringsministeriet har gett utlåtande om propositionen i fråga om bedömningen av vilka konsekvenser propositionen har för företagen. Enligt den verbala responsen i arbets- och näringsministeriets utlåtande har propositionens konsekvenser för företagen bedömts tillräckligt noggrant.

Av remissinstanserna har Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto och dess lokalavdelningar, Lantmäteriverket och Svenska lantbruksproducenternas centralförbund mot-

satt sig den föreslagna sänkningen av nivån på stödet.

Enligt Lantmäteriverkets utlåtande bör den maximala nivån på 75 procent som föreslås för stödet för fastighetsförrättningsavgiften vara högre, eftersom ägoregleringen även i fortsättningen bör ses som ett mångsidigt instrument för att utveckla fastighetsstrukturen och markanvändningen. I fråga om den maximala nivån på 50 procent för investeringsstödet såg Lantmäteriverket det som en möjlighet att stödnivån skulle ligga på 50 procent för alla projekt. Enligt Lantmäteriverkets uppfattning skulle en systematisk sänkning av stödnivåerna rent generellt minska understödet för nyskiften bland markägarna. Lantmäteriverket ansåg vidare att beslutsfattandet om det statliga stöd som ska beviljas för nyskiftesprojekt bör hållas kvar hos jord- och skogsbruksministeriet. Lantmäteriverket ansåg inte heller att den föreslagna ändringen av fastighetsbildningslagen är nödvändig i detta sammanhang.

Under den fortsatta beredningen av propositionen har man hört Statskontoret och Lantmäteriverket i fråga om att hänvisningen till att förordning 559/1967 skulle tillämpas vid uttaget av de belopp som återkrävs har slopats i propositionen och att det har fogats en bestämmelse om återkrav av stöd till propositionen.

Propositionen har ändrats i fråga om konsekvensbedömningen med anledning av finansministeriets utlåtande och i lagförslaget har man strukit hänvisningen om att förordning (559/1967) ska tillämpas.

I propositionen föreslås det att det statliga stödet ska fastställas så att stödet för fastighetsförrättningsavgiften är högst 75 procent och stödet för investeringskostnader är högst 50 procent. De högsta nivåerna för stödprocenterna grundar sig på medeltalet för de stödprocenter som har tillämpats. Det genomsnittliga stödet för fastighetsförrättningsarna har under de senaste åren varit cirka 80 procent och stödprocenten för anpassningsåtgärder cirka 55 procent.

I propositionen föreslås det på de grunder som beskrivs att beslutsfattandet om stöd för nyskiftesprojekt ska överföras som en administrativ verkställighetsuppgift från jord- och skogsbruksministeriet till Lantmäteriverket.

De ändringar som föreslås i fastighetsbildningslagen i detta sammanhang är nödvändiga för att styra de åtgärder som ska utföras vid ett nyskifte så att de tjänar det syfte som

ett nyskifte ska ha i fråga om att vara ett instrument för utvecklandet av fastighetsstrukturen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**1.1 Lag om stöd för nyskiften**

1 §. Lagens syfte. Den gällande lagen om stöd för nyskiften innehåller ingen bestämmelse om syftet med stödet för nyskiften. Eftersom man genom nyskifte kan undanröja faktorer som är till men för användningen av lägenheter för jord- och skogsbruk genom att utveckla fastighetsstrukturen och väg- och dräneringsnätet i ett område, föreslås det att det viktigaste målet för den lag som ska stödja verksamheten med nyskiften ska vara att främja jord- och skogsbruksproduktionen på lägenheterna genom att stödja skapandet av sådan lantbruksekonomisk produktionsnytta som uppstår genom en förbättrad lägenhetsstruktur.

2 §. Tillämpningsområde. Enligt 1 mom. ska lagen om stöd för nyskiften tillämpas på sådant stöd som beviljas av statens medel för finansiering av förrättningskostnaderna för nyskiften och för kostnaderna för åtgärder som har utförts i samband med nyskiften.

Enligt 2 mom. ska lagen inte tillämpas på sådana projektnyskiften som avses i 67 § 4 mom. i FBL. Med hjälp av projektnyskiften undanröjer eller minskar man genom ägoreglering sådana olägenheter för nyttjandet av fastigheterna som orsakas av att det genomförs projekt med landsvägar, järnvägar, kraftledningslinjer, flygfält, naturskyddsområden eller andra motsvarande projekt. Eftersom den som genomför ett projekt svarar för förrättningskostnaderna för projektnyskiftet och förrättningen verkställs i syfte att minska de olägenheter som projektet orsakar markägarna, kan det inte anses motiverat att man använder statliga medel till att finansiera kostnaderna för sådana åtgärder som det har bestämts ska bli utförda i samband med ett sådant här nyskifte. Ett projektnyskifte är lönsamt för den som genomför ett projekt, eftersom det hjälper till att minska de ersättningar för olägenhet som man annars skulle vara tvungen att betala vid genomförandet av ett projekt.

3 §. Stödformer. Med stöd av den gällande lagen har man kunnat stödja nyskiften med statliga medel så att man helt eller delvis har kunnat avstå från att ta ut fastighetsförrättningsavgift. Med statliga medel har man också kunnat stödja sådan utflyttning av lägenheter som har beslutats vid nyskifte samt byggande av vägar och utförande av torrlägningsarbete.

Enligt 1 mom. kan stöd från statens medel även i fortsättningen beviljas för fastighetsförrättningsavgifter för nyskiften (*stöd för administrativa kostnader*).

I 2 mom. föreslås det att man i fortsättningen ska kunna bevilja stöd från statens medel för kostnader som orsakas av ett vägbygge eller torrlägningsarbete som man har beslutat ska bli utförda i samband med ett nyskifte (*investeringsstöd*). I motsats till tidigare kan investeringsstöd i fortsättningen beviljas endast för kostnader som orsakas av lokala grundläggande förbättringar i enlighet med förutsättningarna i 6 §. Enligt den gällande lagen har det varit möjligt att bevilja stöd från statens medel också för icke lokala vägbyggnads- och torrlägningsarbeten i samband med nyskiften.

Eftersom behovet av utflyttning av lägenheter har upphört föreslås det att man inte längre ska stödja utflyttningar.

Enligt den gällande lagen har man med stödmedlen för nyskiften också kunnat betala sådana kostnader som har orsakats av att byggnader i samband med förflyttning av lägenhet försätts i bättre skick, av att odlingar röjs för att förbättra åkerägornas form och utläggning samt av att det byggs vattenanskaffnings- och avloppsanläggningar. Dessa kostnader har återkrävts av delägarna till fullt belopp enligt samma förfarande som i fråga om de kostnader av vilka en del har betraktats som stöd och har fått kvarstå som slutlig utgift för staten. Eftersom de ovannämnda åtgärderna främst ska räknas som utvecklingsåtgärder som tjänar produktionsförutsättningarna för enskilda lägenheter, föreslås det att man i fortsättningen inte längre ska använda medlen för stöd av nyskiften för att finansiera dem. I och med att man kan finan-

siera dessa investeringar med andra medel som anvisats för stöd av jord- och skogsbruket, är det inte ändamålsenligt att fortsätta att använda medlen för stöd av nyskiftet för att finansiera kostnaderna för dessa åtgärder.

4 §. Tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om statligt stöd. Paragrafen innehåller bestämmelser om tillämpningen av Europeiska unionens bestämmelser och föreskrifter om statligt stöd på sådant stöd som avses i lagförslaget. Avsikten är att stödet för administrativa kostnader ska beviljas som sådant statligt stöd som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionsätt (EUF-fördraget). I så fall ska stödsystemet enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget anmälas till kommissionen, som ska granska om stödet är förenligt med den inre marknaden, eller så ska det uppfylla de villkor för så kallat gruppundantag som anges i en förordning av kommissionen. Stödet för administrativa kostnader kan i vissa situationer bli ett statligt stöd till företag som idkar jord- och skogsbruk. Bestämmelser om gruppundantaget för statligt stöd till jord- och skogsbrukssektorn 2015–2020 finns i kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionsätt. Om stödet uppfyller alla villkor i förordningen som gäller för stödet i fråga, anses det vara förenligt med den inre marknaden och behöver inte anmälas. När det gäller ägoreglering av jordbruksmark anges villkoren för undantag i artikel 15 i förordningen. I fråga om skogsmark tillämpas de villkor som anges i artikel 43 i förordningen. Enligt artikel 1.5 a i förordningen omfattar inte tillämpningsområdet för förordningen stödordningar som inte uttryckligen utesluter utbetalning av stöd till ett företag som är föremål för ett oregerat återbetalningskrav till följd av ett tidigare kommissionsbeslut som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden. Förordningen tillämpas inte heller på stöd som beviljas till företag i svårigheter. En definition av begreppet företag i svårigheter finns i artikel 2.14 i förordningen. Det före-

slås att paragrafen ska innehålla bestämmelser om ovannämnda begränsningar.

I 2 mom. finns det bestämmelser om begränsningar som gäller investeringsstödet. Det föreskrivs att investeringsstöd inte kan beviljas för en åtgärd om stödet blir ett sådant statligt stöd som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget. Med andra ord får syftet med eller konsekvenserna av en åtgärd som gäller dikning eller vägar inte vara främjande av den ekonomiska verksamheten för en eller flera aktörer. På så sätt omfattas inte väg- och dikningsprojekt som bara tjänar ett fåtal fastigheter inom förrättningsområdet och den näringsverksamhet som idkas på dem av stödet. En åtgärd som ska stödjas ska ha en större lokal betydelse i den bemärkelsen att den på ett mera generellt plan främjar trafikförbindelserna eller vattenhushållningen i området. Med stöd av den gällande stödlagen har man kunnat finansiera och stödja även sådana väg- och dikningsåtgärder som tjänar endast en eller ett fåtal fastigheter, om statens slutliga del av kostnaderna för att utföra dessa åtgärder har varit högst 50 procent.

5 §. Stödmottagare. Den gällande lagen innehåller ingen särskild bestämmelse om stödtagarna. Det är fastighetsägarna i förrättningsområdet som är skiftesdelägarna vid ett nyskifte. Enligt paragrafen kan stödmottagaren vara en fysisk person, en privaträttslig eller offentligrättslig sammanslutning, stiftelse eller ett dödsbo som är skiftesdelägare vid förrättningen. Eftersom det enligt bestämmelsen om lagstadgad panträtt i lagens 16 § endast är en fastighet som ska skiftas som kan utgöra pant för betalningen av de kostnader som återkrävs tillsammans med ränta i enlighet med bestämmelserna i 20 kap. i jordabalken (540/1995), så kan inte delägarlaget för sådana samfällda områden som är gemensamma för flera fastigheter som avses i lagen om samfälligheter (758/1989) och som ingår i skiftesområdet, ett sådant delägarlag som avses i lagen om samfällda skogar (109/2003) eller ett sådant väglag som avses i lagen om enskilda vägar (358/1962) vara en sådan stödmottagare som avses i lagen. Ett samfällt område enligt lagen om samfälligheter är inte en sådan fastighet som avses i fastighetsregisterlagen (392/1985). Om en fastighets andel i ett samfällt område är del av

en sådan fastighet som avses i fastighetsregisterlagen, delas ägarskapet för det samfälliga området mellan de fastighetsägare som är delägare i samfälligheten i proportion till deras andelar, vilket betyder att de fastighetsägare som är delägare i ett samfälligt område är stödmottagare även i fråga om det samfälliga området. Detsamma gäller ett sådant delägarlag som avses i lagen om samfälliga skogar (109/2003). När det gäller ett väglag enligt lagen om enskilda vägar, är stödmottagare de fastighetsägare som är vägdelägare.

6 §. Förutsättningar för investeringsstöd. I 1 mom. nämns de förutsättningar som ska uppfyllas för att investeringsstöd ska kunna beviljas för en åtgärd.

Enligt 1 punkten ska den åtgärd som ska stödjas vara lokal. Om en åtgärd som ska utföras i samband med ett nyskifte bara tjänar en enskild fastighet eller enbart vissa fastigheter inom ett särskilt delområde är det fråga om något annat än en lokal åtgärd. Till skillnad från tidigare ska det inte längre i samband med nyskiften stödjas sådana smärre väg- eller torrlägningsarbeten som tjänar en enskild lägenhet eller enskilda lägenheter. En åtgärd som ska stödjas ska ha en större lokal betydelse i den bemärkelsen att den på ett mera generellt plan främjar trafikförbindelserna eller vattenhushållningen i området.

Enligt 2 punkten fordras det att en åtgärd krävs och är nödvändig med tanke på en ändamålsenlig fastighetsstruktur för att den ska stödjas. I samband med nyskiften byggs det av ändamålsenliga skäl ofta även en eller flera ägovägar eller sidovägar som tjänar fastigheten men som det inte är nödvändigt att bygga i samband med nyskiftet med tanke på förrättandet av skiftet. Trots att sådana vägar tjänar ett visst delområde av skiftet, beviljas inte investeringsstöd för kostnaderna för att bygga dem. Detsamma gäller sådan förnyad eller kompletterande täckdikning i samband med nyskifte som det är ändamålsenligt att utföra i samband med ett skifte, men som inte är nödvändig.

Enligt 3 punkten krävs det också att det har framställts att en åtgärd ska utföras vid nyskiftesförrättningen för att den ska stödjas.

Enligt 2 mom. beviljas dock inte investeringsstöd om åtgärden stöds enligt någon annan lag. I praktiken har till exempel kostna-

der för väg- och dräneringsarbeten som det har beslutats ska bli utförda i samband med ägoreglering av skog finansierats med stöd av lagstiftningen om finansiering av hållbart skogsbruk.

7 §. Godtagbara kostnader. I 1 mom. föreslås det bestämmelser om att stöd ska kunna beviljas för sådana nödvändiga och skäligen kostnader för en åtgärd som ska stödjas som förrättningsmännen har godkänt. Med tanke på en effektiv användning av det statliga stödet är det viktigt att stöd inte används till att finansiera grundläggande förbättringar av högre kvalitet än vad som behövs för användningsändamålet.

Enligt 2 mom. täcker det statliga stödet förutom kostnaderna för att utföra en åtgärd även kostnaderna för planeringen av åtgärden.

8 §. Nivån på stödet. Den gällande stödlagen stiftades vid en tid då nyskiftesområdena var anmärkningsvärt stora och samhällets roll i fråga om att styra nyskiftesverksamheten var betydande. Nyskiftena var under dessa förhållanden också projekt av regionalpolitisk betydelse. Eftersom produktionsstrukturen inom gårdsbruket har förändrats betydligt efter det att den gällande lagen om stöd för nyskiften stiftades och nyskiftena numera är mindre omfattande och mera utgår från företagarnas behov, är det inte längre ändamålsenligt att binda nivån på det statliga stödet till en bedömning av delägarnas allmänna ekonomiska ställning. Stödets storlek har i praktiken bestämts utifrån vilken nytta projektet bedöms ha i fråga om att förbättra verksamhetsförutsättningarna för lantbruksföretagarna i ett område. Också en bedömning av hur förhållandena i området utvecklas ur samhällets perspektiv har haft betydelse.

Enligt den gällande lagen har fastighetsförrättningsavgiften kunnat kvarstå helt som slutlig utgift för staten. Det maximala stödet för en lokal åtgärd har kunnat vara 75 procent av dess kostnader. I fråga om sådana icke lokala åtgärder som inte har krävts med tanke på en ändamålsenlig fastighetsstruktur, har det maximala stödet kunnat vara 50 procent av kostnaderna.

Det föreslås att den högsta nivån för stödet ska vara fastställd utifrån medeltalet för de

stödprocenter som har tillämpats under de senaste åren.

I 1 mom. fastställs storleken på den del av fastighetsförrättningsavgiften som ska vara slutlig utgift för staten. För skiftesdelägarna vid nyskiften har kostnadsandelen av fastighetsförrättningsavgiften vid förrättningarna varit cirka 20 procent under de senaste åren, vilket betyder att cirka 80 procent av fastighetsförrättningsavgiften har kvarstått som slutlig utgift för staten. Eftersom nyskiftena ska vara lönsamma och syftet med lagen är att förbättra lägenheternas verksamhetsförutsättningar och lönsamheten i jord- och skogsbruket, föreslås det att statens andel av fastighetsförrättningsavgiften för nyskiften ska vara högst 75 procent.

Den genomsnittliga stödprocenten för nyskiftenas infrastrukturkostnader har under de senaste åren varit cirka 50 procent. I 2 mom. föreslås det att statens slutliga finansieringsandel ska vara högst 50 procent av de godtagbara kostnaderna för väg- och torrläggingsarbeten som utförs som lokala åtgärder.

9 §. Beviljande av stöd för nyskiftesprojekt.
I 1 mom. föreskrivs om förutsättningarna för stöd för nyskiftesprojekt som beviljas med stöd av lag. Eftersom syftet med lagen är att förbättra lönsamheten i jord- och skogsbruket genom att främja skapandet av en ändamålsenlig fastighetsstruktur och ett väg- och dräneringsnät som tjänar denna struktur, kan stöd beviljas om man genom skiftet på ett väsentligt sätt kan utveckla fastighetsstrukturen i ett område och den nytta som kan uppnås genom skiftet är större än kostnaderna.

I 2 mom. föreslås det att det i fortsättningen ska vara Lantmäteriverket i stället för jord- och skogsbruksministeriet som fattar beslut om stödjande av nyskiftesprojekt med statliga medel och att beslutet ska fattas på framställning av förrättningsmännen vid nyskiftet och på begäran av den som ansöker om förrättning eller någon annan sakägare.

Det finns inte skäl för att i fortsättningen hålla kvar beslutsfattandet om statens deltagande i kostnaderna för nyskiftesprojekt som en lagstadgad verkställighetsuppgift vid ministeriet. Eftersom beslutsfattandet förutsätter lokalkännedom och besluten avgörs från fall till fall, och ministeriet inte har kunnat fatta beslut utan ett utlåtande från underlydande

förvaltning, är det motiverat att överföra beslutsfattandet till Lantmäteriverket för att lätta ministeriets administrativa börda.

Enligt 2 mom. ska ett ärende som gäller att bevilja stöd för ett nyskifte inledas på begäran av sakägaren. Till denna del följer bestämmelsen den bestämmelse som finns på förordningsnivå i den gällande lagstiftningen. Eftersom denna bestämmelse är materiellt rättslig, föreslås den bli införd i lagen.

Bedömningen av förutsättningarna för beviljande av stöd ska enligt 2 mom. ske med stöd av den framställning som förrättningsmännen gör i ärendet. Betydelsen av en bättre fungerande fastighetsstruktur inom ett område samt den fastighetsstomme som stödjer denna struktur med tanke på bedrivandet av jord- och skogsbruk grundar sig på den ekonomiska och samhällliga nytta som kan nås genom skiftet och anpassningsåtgärderna.

Mervärdet av det stöd som beviljas för ett nyskiftesprojekt är desto större ju större bestående nytta de anpassningsåtgärder som ska stödjas ger för lantbruksproduktionen. Nyttan kan fastställas kalkylmässigt genom att man fastställer hur mycket produktionskostnaderna kommer att minska genom skiftet. Samhällelig nytta uppstår i och med att trafiken från lantbruket minskar på de allmänna trafiklederna inom förrättningsområdet. När trafiken från lantbruket minskar blir den övriga trafiken snabbare och trafiksäkerheten högre. Den samhällliga nytta som skiftet för med sig är också knuten till jord- och skogsbrukets betydelse för näringsverksamheten i området.

I 3 mom. finns bestämmelser om en tidpunkt när ett stödbeslut kan fattas. När storleken på de kostnader som ett nyskiftesprojekt kommer att medföra för sakägarna påverkar deras vilja att inleda projektet och är beroende på i vilken utsträckning staten kommer att delta i finansieringen av kostnaderna för projektet, föreslås det att Lantmäteriverket fattar beslut om det stöd som ska beviljas för projektet innan förrättningsmännen fattar beslut om förutsättningarna för och omfattningen av förrättningen.

Genom bemyndigandet i 4 mom. ska bestämmelser om innehållet i förrättningsmännens framställning utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §. Beslut om investeringsstöd. I paragrafen föreslås det bestämmelser om att investeringsstöd ska riktas till sådana väg- och torrlägningsarbeten som det har bestämts ska bli utförda vid nyskifte. Lantmäteriverket fattar beslut om vilka enskilda åtgärder vid ett nyskifte som är sådana som uppfyller de förutsättningar för beviljande av investeringsstöd som anges i lagen.

Vid förrättningarna har praxis varit att Lantmäteriverket på framställning av förrättningsmännen har fattat beslut om vilka enskilda åtgärder i samband med ett nyskiftesprojekt som ska finansieras och stödjas med statliga medel efter det att nyskiftesplanen har godkänts genom ett beslut av förrättningsmännen. I 2 mom. föreslås det i enlighet med förrättningspraxis att Lantmäteriverket på framställning av förrättningsmännen ska fatta beslut om de enskilda åtgärder som ska utföras och stödjas vid ett nyskifte på grundval av den godkända nyskiftesplanen och de planer som ansluter sig till den. Planer som ansluter sig till en nyskiftesplan kan till exempel gälla det tekniska utförandet av enskilda åtgärder. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i 7 § 2 mom. i den gällande förordningen om stöd för nyskiften.

Enligt 88 § i fastighetsbildningslagen ska det i en nyskiftesplan bland annat anges vilka vägar som ska anläggas och torrlägningsarbeten som ska utföras samt planer för dessa. Planen vinner laga kraft partiellt till den del den inte överklagas hos jorddomstolen. Ifall en plan skulle överklagas med anledning av en enskild väg eller ett enskilt torrlägningsarbete, föreslås det i 3 mom. att det inte får fattas något investeringsbeslut till denna del förrän överklagandet av åtgärden har avgjorts och vunnit laga kraft. Bestämmelsen motsvarar den bestämmelse i 7 § 1 mom. i den gällande förordningen om stöd för nyskiften som gäller samma sak.

11 §. Betalning av kostnader. I paragrafen föreslås det att Lantmäteriverket i fortsättningen ska använda statliga medel till att betala kostnaderna för sådana åtgärder som det har bestämts ska bli utförda vid nyskifte och som ska stödjas till den som har utfört åtgärden för arbete som har utförts på godkänt sätt.

Med stöd av 7 § 1 mom. i den gällande stödlagen har Lantmäteriverket betalat de medel som är avsedda för betalningen av sådana åtgärder som ska utföras vid nyskiftet i förskott till lägenhetens ägare eller innehavare eller, på förslag av förrättningsmännen, till någon annan person, sammanslutning eller myndighet som har utsetts vid förrättningen. I praktiken har detta gått till så att man i samband med förrättningen har öppnat ett konto för detta ändamål, till vilket Lantmäteriverket har överfört medel i förskott för de projekt som har godkänts vid förrättningen, i enlighet med vad som har krävts med anledning av arbete som har utförts på korrekt sätt och räkningar som ska betalas. En funktionär som har utsetts vid förrättningen och som har rätt att använda kontot har ansvarat för betalningen av räkningar. Med anledning av den föreslagna ändringen kommer det administrativa arbetet i anslutning till betalningen av åtgärder som har utförts i samband med nyskiftesprojekt att minska, eftersom Lantmäteriverket i fortsättningen kommer att betala utgifterna för anpassningsåtgärder enligt prestationsprincipen direkt från stödmomentet.

12 §. Beslut om uttag. Kostnaderna för anpassningsåtgärder som det vid nyskifte har bestämts ska bli utförda i samband med förrättningen betalas medan förrättningen pågår på det sätt som föreskrivs i 11 § helt med statliga medel. Den del av kostnaderna för en åtgärd som inte tas ut av sakägarna utgör sådant investeringsstöd som kvarstår som slutlig utgift för staten och den resterande delen utgör lån. Enligt 1 mom. ska det av stödmottagaren tas ut dennes del av investeringskostnaderna minskat med den del som avses i 8 § 2 mom.

Enligt 2 mom. ska Lantmäteriverket fatta beslut om den del som ska tas ut av stödmottagaren efter det att storleken och fördelningen av investeringskostnaderna har avgjorts och vunnit laga kraft. Av beslutet ska beloppet av det kapital som tas ut framgå, liksom räntan enligt 13 § 1 mom., tidpunkten för när ränta börjar tas ut samt förfallodagarna för delbetalningar.

Bestämmelser om uttag av fastighetsförrättningsavgift vid fastighetsförrättningar finns i lagen om fastighetsförrättningsavgift (558/1995). Paragrafens 3 mom. innehåller

en informativ bestämmelse om att bestämmelserna i lagen om fastighetsförrättningsavgift ska tillämpas på uttag av den fastighetsförrättningsavgift som ska betalas av stödmottagaren.

Enligt 4 mom. ska Lantmäteriverket sända en kopia av beslutet till förrättningsingenjören för nyskiftesförrättningen och till Statskontoret. Momentet motsvarar till denna del 8 § 2 mom. i den gällande stödförordningen.

13 §. Uttag av stödmottagarens andel. Enligt 16 § 1 mom. i den gällande förordningen har andra delägare än enskilda personer och dödsbon varit tvungna att betala den del av de kostnader som har betalats med statliga medel och som tas ut på en gång. Enligt EU:s lagstiftning om stöd ska inte stödet och förfarandet för beviljande av stöd vara beroende av vilken juridisk personlighet verksamhetsutövaren har. I paragrafen föreslås det att stödmottagarna vid ett nyskifte i enlighet med jämlikhetsprincipen ska behandlas på samma sätt oberoende av deras juridiska personlighet.

Paragrafens 1 mom. innehåller i övrigt en bestämmelse som motsvarar den gällande lagen och som gäller den del som tas ut till staten av stödmottagaren i form av delbetalningar. Enligt bestämmelsen ska stödmottagaren betala den del av de kostnader som har betalats med statliga medel och som tas ut i form av delbetalningar på 12 procent, av vilket fyra procent betraktas som ränta på det obetalda kapitalet och återstoden som amortering.

Enligt de gällande bestämmelserna har skyldigheten för sakägarna att betala ränta på lånet börjat från och med den första förfalldagen som har fastställts i betalningsbeslutet. I 2 mom. föreslås det med stöd av EU:s bestämmelser om stöd att skyldigheten att betala ränta ska börja från den dag då uttagsbeslutet fattades.

I 3 mom. föreslås det i motsvarighet till bestämmelsen i 13 § 1 mom. i den gällande stödförordningen att återbetalningen av de kostnader som har betalats med statliga medel ska börja det andra året efter det år då beslutet om uttag av kostnaderna fattades. Den gällande bestämmelsen grundar sig i denna form på en äldre förordning (559/1967), och när den har tillämpats har förfalldagen för

delbetalningarna fastställts med stöd av 7 § i den förordningen så att fordringarna årligen har drivits in mellan den 2 och den 15 maj, inklusive de nämnda dagarna. När det i förslaget föreslås att man frångår tillämpningen av den äldre förordningen på uttaget av stödmottagarens andel, föreslås det i 5 mom. att förfalldagen ska fastställas genom förordning av statsrådet. Det föreslås att förfalldagen ska fastställas genom förordning av statsrådet så att den träffar det tidsintervall som anges i 7 § i förordning (559/1967).

Statsunderstödslagen (688/2001) innehåller bestämmelser om de grunder och förfaranden som ska tillämpas vid beviljandet av statsunderstöd. Med statsunderstöd avses i lagen finansiering med karaktären av stöd som beviljas för att understöda en viss verksamhet eller ett visst projekt. Lagen är en allmän lag och tillämpas om det inte bestäms något annat i någon annan lag. Enligt lagens 3 § ska stöd, ersättningar och andra förmåner, om rätten till dem baserar sig på lag och grunden för bestämmandet av det belopp som ska beviljas anges detaljerat i lag, inte betraktas som statsunderstöd enligt statsunderstödslagen, om inte något annat bestäms i någon annan lag.

Enligt 17 § i den gällande stödförordningen tillämpas i fråga om stöd för nyskiften med statens medel vad som bestäms i statsunderstödslagen (688/2001) om överklagande av statsbidragsmyndighetens beslut och om verkställigheten av beslut. Enligt 35 § i statsunderstödslagen får ett beslut av statsbidragsmyndigheten verkställas trots att ändring har sökts. Statsbidragsmyndighetens beslut har varit tillräckligt i sig som grund för utsökning med stöd av ovannämnda paragraf.

På grundval av 10 § i den gällande förordningen om stöd för nyskiften har det enligt 12 § i den förordning (559/1967) som har tillämpats på indrivningen av statens fordringar i samband med nyskiften varit bestämmelserna i förordningen om skatteuppbörd (21/60) som i tillämpliga delar ska iaktas i fråga om sändande av fordringar som har lämnats obetalda till utsökning, avkortning av dem i räkenskaperna och specialindrivning av fordringar. Den förordning om skatteuppbörd som det hänvisas till i förordningen har senare upphävts genom den för-

ordning om skatteuppbörd (903/1978) som utfärdades med stöd av lagen om skatteuppbörd (611/78). Lagen om skattebörd (611/78) har i sin tur upphävts genom lagen om skatteuppbörd (609/2005) och förordningen om skatteuppbörd (903/1978) har upphävts genom finansministeriets förordning av den 15 september 2005 om skatteuppbörd (747/2005). Eftersom lagen om skatteuppbörd (609/2005) och förordningen om skatteuppbörd (747/2005) inte längre innehåller bestämmelser om sändande av fordringar som har lämnats obetalda till utsökning, avkortning av dem i räkenskaperna och specialindrivning av fordringar, vilket det hänvisas till i 12 § i förordning (559/1967), har den paragrafen blivit betydelselös på grund av de förändringar som har skett i lagstiftningen om skatteuppbörd.

Enligt 1 § 1 punkten om tillämpningsområdet för lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007) gäller den lagen offentliga fordringar såsom skatter och offentliga avgifter. Enligt 2 § i statsrådets förordning om verkställighet av skatter och avgifter (1324/2007) är offentliga avgifter enligt 1 § 1 mom. 1 punkten i lag (706/2007) bland annat avgifter som regleras i eller för vilka grunderna bestäms i lag, om de tas ut av staten. Eftersom de kostnader som har betalats med statliga medel och som tas ut är sådana offentliga fordringar som avses i 1 § 1 mom. 1 punkten i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007) och som sådana direkt utsökbara med stöd av lagens 3 §, och eftersom 12 § i förordning (559/1967) såsom ovan konstaterats har blivit betydelselös, föreslås det en informativ bestämmelse i 4 mom. om att på delbetalningarnas direkta utsökbarhet utan utsökningsgrund tillämpas bestämmelserna i lagen om verkställighet av skatter och avgifter.

14 §. Engångsbetalning och extra amorteringar. Enligt den gällande förordningen ska fordringar som till kapitalbeloppet uppgår till högst 350 euro betalas som ett engångsbelopp. Medianen för de lån som har lyfts för nyskiften var i slutet av 2011 cirka 380 euro. I och med att lån som till kapitalbeloppet inte överstiger 1 000 euro utgör en till antalet beaktansvärt stor del av lånebeståndet och lagen om uppbörd i ett för allt av vissa ford-

ringar (682/1966) inte tillämpas på sådana lån och andra fordringar som avses i lagen om stöd för nyskiften, föreslås det i 1 mom., i syfte att snabba upp penningomsättningen och minska de administrativa utgifterna, att beloppet på det kapital som ska betalas tillbaka som engångsbelopp höjs till 1 000 euro. Enligt momentet ska stödmottagaren betala en fordran som till kapitalbeloppet uppgår till högst 1 000 euro som ett engångsbelopp. Kapitalbeloppet i bestämmelsen börjar då också överensstämja med vad som anges i 6 § om betalning av fastighetsförrättningsavgift i statsrådets förordning om fastighetsförrättningsavgift (1560/2001). Enligt den bestämmelsen tas en fastighetsförrättningsavgift som är under 1 000 euro ut som ett engångsbelopp. Kapitalbeloppet i den föreslagna bestämmelsen motsvarar också den ändring av 21 § 1 mom. i förordningen om lagfarts- och inteckningsregister (960/1996) som utfärdades genom förordning (821/2013) den 21 november 2013 och som trädde i kraft den 1 januari 2014, och enligt vilken lagstadgad panträtt inskrivs om fordran är större än 1 000 euro per fastighet.

Enligt 2 mom. får stödmottagaren göra extra amorteringar. Enligt 14 § i den gällande förordningen om stöd för nyskiften befrias den betalningsskyldige genom att betala extra amorteringar från amortering av kapitalet vid lika många uppbörder som det ingår fulla amorteringsrater på kapitalet i det obetalda beloppet. Trots extra amorteringar ska de ränteposter som har räknats på det obetalda kapitalet ha betalats under de normala tiderna för inkassering som följer efter amorteringen. Bestämmelsen i den gällande förordningen ökar de administrativa utgifterna i anslutning till inkasseringen av betalningar. I syfte att minska de administrativa utgifterna för inkasseringen föreslås det i paragrafen att extra amorteringar på lån också ska förkorta lånets återbetalningstid. Av en amortering ska fyra procent betraktas som ränta på det obetalda kapitalet och återstoden som amortering.

15 §. Förseningsränta. Paragrafen innehåller en bestämmelse om förseningsränta, om det belopp som tas ut inte har betalats på förfallodagen. På ett obetalt belopp som har förfallit ska det betalas förseningsränta i enligt

het med den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

16 §. Lagstadgad panträtt. I syfte att säkra statens fordringar föreslås det i paragrafen en bestämmelse som motsvarar det gällande 10 § 1 mom. i lagen om stöd för nyskiften om att en fastighet som ska skiftas ska utgöra pant för betalning av stödandelen av kostnaderna samt ränta vid återkrav av stöd i enlighet med vad som förskrivs i 20 kap. i jordabalken (540/1995). Den lagstadgade panträtten ska också gälla den andel av investeringskostnaderna och ränta som tas ut av stödmottagaren.

17 §. Anteckningar i lagfarts- och inteckningsregistret. Den lagstadgade panträtt som utgör säkerhet för statens fordringar och som belastar en fastighet som ska skiftas kan omfatta ett betydande belopp, och därför föreslås det i 1 mom., i enlighet med den gällande lagen, att Lantmäteriverket som inskrivningsmyndighet utan dröjsmål ska göra en anteckning om pantansvaret enligt 16 § i lagfarts- och inteckningsregistret.

I 2 mom. föreslås det en bestämmelse som motsvarar det gällande 10 § 2 mom. i lagen om stöd för nyskiften, enligt vilken bestämmelserna i 16 § 2 mom. i lagen om överföring av skötseln av lån och fordringar inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde på Statskontoret (78/2007), om vad som gäller när kostnader som ska tas ut har betalats helt och hållet, ska tillämpas i fråga om den anmälan som ska göras till lagfarts- och inteckningsregistret.

18 §. Konkurrensutsättning av åtgärder. Enligt 6 § 1 mom. 1 punkten i upphandlingslagen (348/2007) är statens, kommunernas och samkommunernas myndigheter sådana upphandlande enheter som avses i lagen. Tröskelvärdet för tillämpningen av upphandlingslagen i fråga om byggtreprenader är 150 000 euro utan mervärdesskatt, och entreprenader som är större än så ska konkurransutsättas på det sätt som föreskrivs i lagen. Eftersom kostnaderna för sådana enskilda åtgärder för att bygga vägar eller utföra torrlägningsarbete som man kan besluta ska bli utförda i samband med ett nyskifte kan överstiga det tröskelvärde som har angetts i upphandlingslagen för tillämpningen av den lagen, föreslås det att det i stödlagen tas med

en informativ bestämmelse om tillämpningen av upphandlingslagen, enligt vilken bestämmelserna i lagen om offentlig upphandling ska tillämpas i fråga om utläggning på entreprenad av sådana åtgärder som avses i 3 § 2 mom. och som ska stödjas med statliga medel.

19 §. Ändring av beslut om beviljande av stöd. Enligt 1 mom. beslutar Lantmäteriverket om ändring av beslut om beviljande av stöd enligt 9 § på framställning av förrättningsmännen.

Lantmäteriverkets stödbeslut i 9 § grundar sig på förrättningsmännens framställning som tagits fram innan förrättningsmännen fattat beslut om förrättningens förutsättningar och omfattning. Tillsammans med utredningen har lämnats en kostnadsberäkning som har gjorts upp av förrättningsmännen och som utan att närmare specificera utgiftsposterna och utifrån ungefärliga uppskattningar innehåller uppgifter om bland annat omfattningen av de vägar som ska byggas och kostnaderna för vägbyggena samt arealen av de ägor som ska torrläggas och kostnaderna för torrlägningsarbetet.

Om ett nyskifte i betydande utsträckning har förrättats på annat sätt än vad som förutsattes när ett stödbeslut enligt 9 § meddelades, föreslås det i 2 mom. i enlighet med den gällande lagstiftningen att det tas in en bestämmelse i lagen om att förrättningsmännen till denna del ska göra en ny framställning till Lantmäteriverket.

20 §. Tillsyn över användningen av stödmedel för nyskiften. Enligt förslaget är det Lantmäteriverkets centralförvaltning som ska utöva tillsyn över användningen av medel.

Enligt bemyndigandet i 2 mom. får det genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om det förfarande som ska iaktas vid tillsynen.

21 §. Återkrav av stöd. Kostnaderna för anpassningsåtgärder som det vid nyskifte har bestämts ska bli utförda i samband med förrättningen betalas medan förrättningen pågår helt med statliga medel. Den del av kostnaderna som inte tas ut av sakägarna utgör sådant investeringsstöd som kvarstår som slutlig utgift för staten. De administrativa kostnaderna för en nyskiftesförrättning tas ut delvis av sakägarna på ett motsvarande sätt i ef-

terskott. Den delen av de administrativa kostnaderna som inte uttas av sakägarna utgör sådant stöd för administrativa kostnader som kvarstår som slutlig utgift för staten. I paragrafen föreslås det bestämmelser om återkrav av stöd som annars skulle bli slutlig utgift för staten. Enligt 1 mom. 1 punkten ska stöd återkrävas om den nyskiftesförrättning eller den åtgärd som utförs i samband med den och som fått stöd har utförts på ett sådant sätt att de förutsättningar för beviljande av stöd som anges i lagen inte uppfylls. Enligt 2 punkten ska stöd återkrävas om Europeiska unionens lagstiftning kräver det.

Enligt 2 mom. är det Lantmäteriverket som fattar beslut om återkrav av stöd. Genom beslutet fastställs det belopp som återkrävs och rätan för beloppet samt förfallodagen för när de ska vara betalda.

I 3 mom. finns det en bestämmelse om hur rätan ska fastställas.

Enligt 4 mom. kan ett beslut verkställas genom utsökning efter det att beslutet har vunnit laga kraft, och i fråga om verkställande av beslut tillämpas lagen om verkställighet av skatter och avgifter.

22 §. Ändringsökande. Paragrafen innehåller bestämmelser om sökande av ändring i beslut som Lantmäteriverket har fattat med stöd av stödlagen. Enligt 17 § i den gällande stödförordningen tillämpas i fråga om stöd för nyskiften med statens medel vad som bestäms i statsunderstödslagen (688/2001) om överklagande av statsbidragsmyndighetens beslut och om verkställigheten av beslut. Enligt 34 § 1 mom. i statsunderstödslagen får ändring i statsbidragsmyndighetens beslut inte sökas genom besvär. I stället för att anföra besvär får en part som är missnöjd med statsbidragsmyndighetens beslut söka rättelse i beslutet hos den myndighet som har fattat beslutet. Enligt 34 § 2 mom. i statsunderstödslagen får ändring sökas genom besvär i beslut som fattats med anledning av rättelseyrkande på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Enligt 7 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen får besvär över beslut av statsrådet och ministerier anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast på den grunden att beslutet strider mot lag.

Statsunderstödslagen är en allmän lag och tillämpas vid beviljandet av statliga under-

stöd om det inte bestäms något annat i någon annan lag. Eftersom de beslut som det i stödlagen föreslås ska höra till Lantmäteriverkets uppgifter klart och tydligt är förvaltningsbeslut och förvaltningslagen (434/2003) ska iakttas när de meddelas, och i och med att förvaltningslagen genom den ändring av lagen (581/2010) som utfärdades den 11 juni 2010 innehåller bestämmelser om ett omprövningsförfarande, föreslås det i 1 mom. att omprövning av ett sådant beslut av Lantmäteriverket som avses i denna lag får begäras i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningslagen.

Enligt 2 mom. får ett beslut som har meddelats med anledning av en begäran om omprövning överklagas på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

En skiftesdelägares rätt till stöd bestäms utifrån de förutsättningar som anges i lagen. Eftersom avgörandet av en fråga inte är förknippat med krävande juridisk prövning och avgörandena alltid träffas från fall till fall, föreslås det dessutom i 2 mom. att rätten att söka ändring hos högsta förvaltningsdomstolen ska begränsas så att ändring i ett beslut av förvaltningsdomstolen endast får sökas om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

23 §. Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 2015.

I propositionen föreslås det att bestämmelserna om vilka åtgärder som kan stödjas med stödmedel för nyskiften och storleken på det statliga stödet ändras. Enligt den föreslagna övergångsbestämmelsen ska den gällande lagen om stöd för nyskiften ännu vara tillämplig i fråga om förrättningar som inleddes innan denna lag trädde i kraft.

1.2 Fastighetsbildningslagen

67 §. I paragrafen finns det bestämmelser om förutsättningarna i sak för förrättande av nyskifte. Enligt 1 mom. är den allmänna utgångspunkten och förutsättningen för att nyskifte ska få förrättas att nyttan av skiftet är större än de kostnader och olägenheter som skiftet förorsakar. Dessutom finns det särskilda förutsättningar för förrättandet av ett nyskifte som är kopplade till det resultat som kan uppnås genom nyskiftet. Enligt 3 mom.

kan fastighetsägarna i ett område, om de är eniga om saken, bestämma att nyskifte ska förrättas även om de särskilda förutsättningar för nyskifte som anges i 1 mom. inte uppfylls, om nyttan av skiftet blir större än de kostnader som det föranleder.

Enligt 1 mom. 2 punkten får nyskifte förrättas om detta gör det möjligt att avsevärt förbättra vägförhållandena och torrläggningen på ett område. Punkten gör det möjligt att förrätta nyskifte med utgångspunkt i infrastrukturen, vilket står i konflikt med huvudsyftet med nyskiftena. Eftersom målet med stödlagen är att förbättra lägenheternas verksamhetsförutsättningar genom att främja skapandet av en effektiv och ändamålsenlig fastighetsstruktur och ett väg- och dräneringsnät som tjänar denna struktur och det föreslås att investeringsstöd ska riktas enbart till väg- och torrlägningsarbeten som utförs som lokala anpassningsåtgärder, föreslås det att momentets 2 punkt upphävs.

72 §. Enligt 1 mom. anläggs det vid nyskifte sådana vägar som behövs för att syftet med förrättningen ska nås.

Enligt 2 mom. kan det vid nyskifte byggas sådana vattenförsörjnings- och avloppsanläggningar som delägarfastigheterna behöver. Enligt den gällande stödlagen har kostnaderna för vattenförsörjnings- och avloppsanläggningar betalats med stödmedel för nyskiften. Kostnaderna har återkrävts till staten till fullt belopp efter det att förrättningen har avslutats.

Eftersom det föreslås att stödmedlen för nyskiften ska riktas till åtgärder för att förbättra fastighetsstrukturen och fastighetsstommen och eftersom vattenförsörjnings- och avloppsanläggningar i praktiken inte har byggts i samband med nyskiften, föreslås det att momentet upphävs. Samtidigt föreslås det att bestämmelsen om vägbyggen i 1 mom. tas in i 73 § 1 mom.

73 §. Enligt 1 mom. utförs vid nyskifte behövliga torrlägningsarbeten samt byggs i mån av behov sådana bevattningsanläggningar som ska användas gemensamt. Det föreslås att momentet ändras med anledning av vad som anförts ovan så att byggandet av sådana bevattningsanläggningar som ska användas gemensamt slopas såsom åtgärd vid nyskifte. Samtidigt föreslås det att bestäm-

melsen i den gällande lagens 72 § 1 mom. om vägar som byggs vid nyskifte fogas till momentet.

Det föreslås att 2 mom. ändras i enlighet med 1 mom. så att byggandet av bevattningsanläggningar slopas såsom åtgärd vid nyskifte.

74 §. Paragrafen gäller röjning och beskogning av åker med stödmedel för nyskiften såsom åtgärder som utförs i samband med nyskifte. Eftersom det föreslås att stödmedlen för nyskifte ska riktas till åtgärder för att förbättra fastighetsstrukturen och fastighetsstommen, föreslås det att paragrafen upphävs.

80 §. Paragrafen gäller flyttande av driftscentrum såsom åtgärd vid nyskifte. Eftersom behovet av att flytta driftscentrum har försvunnit i takt med att produktionstekniken inom lantbruket har utvecklats och det inte har gjorts några flyttningar av driftscentrum i samband med nyskifte på över tio år, föreslås det att paragrafen upphävs såsom obehövlig.

82 §. Paragrafen gäller ersättning av kostnader och förluster för delägarna på grund av flyttning av driftscentrum. Eftersom paragrafen stöder sig på 80 §, föreslås det att den upphävs.

83 §. Paragrafen gäller ersättning för konstruktioner, anordningar, ledningar, planteringar och andra delar av fast egendom vid ett ägarbyte. I och med att det föreslås att den bestämmelse som det hänvisas till i paragrafen ska upphävas, föreslås det att paragrafen ändras så att det förfarande som föreskrivs i 81 § ska tillämpas om inlösning eller försäljning av egendom skulle medföra mindre förlust än vad ersättning av kostnaderna och förlusterna för flyttning av egendomen skulle medföra.

88 §. Paragrafen gäller innehållet i den nyskiftesplan som ska göras upp vid nyskifte. Det föreslås att 1 mom. 1 punkten ändras i enlighet med förslaget till stödlag så att kravet på att planer för vattenförsörjnings-, avlopps- och bevattningsanordningar som ska byggas ska anges i nyskiftesplanen slopas. Likaså föreslås det att kravet på att platserna för sådana driftscentrum som ska flyttas ska anges i nyskiftesplanen slopas i 3 punkten.

90 §. Det föreslås att paragrafen ändras i enlighet med förslaget till stödlag så att om-

nämmandet av vattenförsörjnings-, bevattnings- och avloppsnät stryks.

93 §. Det föreslås att paragrafen ändras så att hänvisningarna till 74 och 82 §, som föreslås bli upphävda, stryks.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Till propositionen har det fogats ett utkast till förordning av statsrådet om stöd för nyskiften.

Genom förordning av statsrådet utfärdas det bestämmelser om innehållet i en framställning för beslut om stöd för nyskiftesprojekt, förfallodagen för delbetalningarna och det förfarande som ska iaktas vid tillsynen över användningen av stödmedel för nyskiften. Genom förordning av statsrådet får också utfärdas närmare bestämmelser om nivån på stödet.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Syftet med propositionen är att uppdatera lagstiftningen om stöd för nyskiften. Genom lagen om stöd för nyskiften föreskrivs det om sådant nationellt stöd som kan beviljas av statliga medel för finansieringen av nyskiften. Vid beviljandet av stöd ska det som föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning om förutsättningarna och begränsningarna för beviljande av statligt stöd tillämpas.

I det lagförslag om stöd för nyskiften som ingår i propositionen har det tagits in sådana bestämmelser om grunderna för stödsystemet som för närvarande finns i författningar på lägre nivå än lag.

Grundlagens 21 § gäller rättsskydd. Ändringssökandet för skiftesdelägarna vid ett nyskifte när det gäller beslut enligt stödlagen som fattas vid nyskifte har i den gällande lagstiftningen ordnats genom en hänvisningsbestämmelse på förordningsnivå. Med beaktande av bestämmelserna i 21 § i grund-

lagen har bestämmelserna om ändringssökande förts över till lagnivå i propositionen.

I 21 § i lagförslaget föreslås det att för att ett beslut av förvaltningsdomstolen ska få överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen krävs det besvärstillstånd av högsta förvaltningsdomstolen. Grundlagsutskottet har i ett utlåtande (GrUU 32/2012 rd) justerat sin ståndpunkt om att systemet med besvärstillstånd är exceptionellt. Enligt utskottets ståndpunkt bör uppmärksamhet ägnas åt om överklagandet före högsta förvaltningsdomstolen är ordnat så att de rättssäkerhetsgarantier som på grund av ärendets art och betydelse krävs i den aktuella ärendekategorin fullföljs. Det har också betydelse huruvida högsta förvaltningsdomstolens skyldighet eller möjlighet att bevilja besvärstillstånd enligt de lagfästa kriterierna räcker till för att garantera tillgången på rättssäkerhet i den aktuella ärendekategorin.

Ett beslut om beviljande av statligt stöd för enskilda anpassningsåtgärder grundar sig på en bedömning från fall till fall huruvida de kriterier som anges i lagen för att en åtgärd ska få stödjas uppfylls, och det kräver inte någon krävande juridisk prövning. Eftersom ett omprövningsförfarande tillämpas i fråga om överklagandet av stödbeslut och när man beaktar ärendets art och det faktum att högsta förvaltningsdomstolen inte är enbart en pre-judikatdomstol i de ärendekategorier som omfattas av systemet med besvärstillstånd, kan det inte anses att sakägarnas rättsskydd äventyras på grund av att man tillämpar ett system med besvärstillstånd.

Lagförslaget innehåller bemyndiganden som tillämpas när det genom en förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om innehållet i den framställning för stödbeslut som ska göras av förrättningsmännen, förfallodagen för delbetalningarna och det förfarande som ska iaktas vid tillsynen över användningen av stödmedel. Genom förordning av statsrådet får utfärdas närmare bestämmelser också om stödnivån. Tillämpningen av bemyndiganden begränsas i sista hand av det krav i fråga om vad som ska bestämmas i lag som finns i 80 § 1 mom. i grundlagen.

Vid utarbetandet av propositionen har de rättigheter som tryggas genom grundlagen beaktats. Ur detta perspektiv anses det att

lagförslaget kan godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om stöd för nyskiften**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att förbättra verksamhetsförutsättningarna för lägenheterna och lönsamheten i jord- och skogsbruket genom att främja en effektiv och ändamålsenlig fastighetsstruktur och ett väg- och dräneringsnät som tjänar denna struktur.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om stöd som beviljas av statens medel för finansiering av förrättningskostnaderna för nyskiften och för finansiering av kostnaderna för åtgärder som har utförts i samband med nyskiften.

Denna lag tillämpas inte på stöd för förrättningskostnaderna för sådana projektnyskiften som avses i 67 § 4 mom. i fastighetsbildningslagen (554/1995) eller för kostnaderna för åtgärder som har utförts i samband med dem.

2 kap.

Beviljande av stöd

3 §

Stödformer

Stöd kan beviljas för

1) fastighetsförrättningsavgifter för nyskiftesförrättningar (*stöd för administrativa kostnader*), och

2) kostnader för vägbyggen och torrläggningsarbeten som utförs i samband med nyskifte (*investeringsstöd*).

4 §

Tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om statligt stöd

Vid beviljandet av stöd för administrativa kostnader tillämpas kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Stöd beviljas inte till ett företag som är skiftesdelägare vid ett nyskifte, om företaget är ett i artiklarna 1.5 a och 2.14 i nämnda förordning avsett företag.

Investeringsstöd kan inte beviljas för en åtgärd, om stödet blir ett statligt stöd i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

5 §

Stödmottagare

Stödmottagaren kan vara en fysisk person, en privaträttslig eller offentligrättslig sammanslutning, en stiftelse eller ett dödsbo som är skiftesdelägare vid nyskiftet.

6 §

Förutsättningar för investeringsstöd

Förutsättningar för att investeringsstöd ska beviljas är att

- 1) åtgärden är lokal,
- 2) åtgärden krävs och är nödvändig med tanke på en ändamålsenlig fastighetsstruktur, samt
- 3) en framställning har gjorts om att åtgärden ska utföras vid en nyskiftesförrättning.

Om en åtgärd stöds med statliga medel enligt någon annan lag än denna, beviljas inget investeringsstöd enligt denna lag för åtgärden.

7 §

Godtagbara kostnader

Investeringsstöd kan beviljas för sådana kostnader för den åtgärd som ska stödjans som är nödvändiga och skäligen och följer den kostnadsberäkning som förrättningsmännen har godkänt.

Som godtagbara kostnader betraktas också kostnaderna för planeringen av en åtgärd.

8 §

Nivån på stödet

Av fastighetsförrättningsavgiften förblir högst 75 procent en slutlig utgift för staten som stöd för administrativa kostnader.

Av kostnaderna för åtgärder som stöds förblir högst 50 procent en slutlig utgift för staten som investeringsstöd.

Genom förordning av statsrådet får utfärdas närmare bestämmelser om nivån på stödet.

9 §

Beviljande av stöd för nyskiftesprojekt

Stöd kan beviljas för nyskiftesprojekt, om fastighetsstrukturen i ett område kan utvecklas på ett väsentligt sätt genom skiftet och den nytta som kan uppnås genom skiftet är större än kostnaderna.

Lantmäteriverket beslutar på framställning av förrättningsmännen om stödande av ett nyskiftesprojekt med statliga medel, om den som ansöker om förrättning eller någon annan sakägare begär det.

Beslut om beviljande av stöd ska fattas före det beslut som ska fattas vid förrättningen om förutsättningarna för och omfattningen av förrättningen.

Bestämmelser om innehållet i förrättningsmännens framställning utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Beslut om investeringsstöd

Lantmäteriverket beslutar om vilka väg- och torrlägningsarbeten som det stöd som har beviljats för ett nyskiftesprojekt ska riktas till.

På framställning av förrättningsmännen fattas beslutet på grundval av den godkända nyskiftesplanen och de planer som ansluter sig till den.

Om ändring har sökts i förrättningsmännens beslut om en åtgärd som föreslås bli utförd i nyskiftesplanen, får beslut om stöd för den åtgärden inte fattas förrän avgörandet på ansökan om ändring har vunnit laga kraft.

3 kap.

Betalning och uttag av kostnader för ny-skiften

11 §

Betalning av kostnader

Lantmäteriverket betalar med statliga medel kostnaderna för de åtgärder som ska stödjas till den som har utfört åtgärden för arbete som har utförts på godkänt sätt.

12 §

Beslut om uttag

Av stödmottagaren tas det ut ett belopp som motsvarar investeringskostnaderna minskat med den del som avses i 8 § 2 mom.

Lantmäteriverket ska fatta ett beslut om uttag av stödmottagarens andel av investeringskostnaderna efter det att storleken och fördelningen av investeringskostnaderna har avgjorts och vunnit laga kraft. Av beslutet ska det belopp som tas ut av stödmottagaren framgå, liksom räntan enligt 13 § 1 mom., tidpunkten för när räntan börjar löpa samt förfallodagen för delbetalningarna.

Bestämmelser om uttag av den fastighetsförrättningsavgift som ska betalas av stödmottagaren finns i lagen om fastighetsförrättningsavgift (558/1995).

Lantmäteriverket ska sända en kopia av uttagsbeslutet till förrättningsingenjören och Statskontoret.

13 §

Uttag av stödmottagarens andel

Stödmottagaren ska betala sin andel i form av delbetalningar på 12 procent, av vilket fyra procent betraktas som ränta på det utestående kapitalet och återstoden som amortering.

På den andel som tas ut ska stödmottagaren betala ränta från den dag då uttagsbeslutet fattades.

Stödmottagarens betalningsskyldighet börjar det andra året efter det år då Lantmäteriverkets uttagsbeslut enligt 12 § 2 mom. meddelades.

Bestämmelser om direkt utsökbarhet utan utsökningsrund av de delbetalningar som stödmottagaren ska betala enligt 1 mom. finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

Bestämmelser om förfallodagen för delbetalningarna utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Engångsbetalning och extra amorteringar

Om stödmottagarens andel av investeringskostnaderna uppgår till högst 1 000 euro, ska stödmottagaren betala sin andel som ett engångsbelopp.

Stödmottagaren får göra extra amorteringar. Av en sådan amortering betraktas fyra procent som ränta på det utestående kapitalet och återstoden som amortering.

15 §

Förseningsränta

Om det belopp som tas ut inte har betalats senast på den förfallodag som anges i uttagsbeslutet, ska det betalas en årlig förseningsränta på beloppet i enlighet med den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

4 kap.

Särskilda bestämmelser

16 §

Lagstadgad panträtt

Den fastighet som skiftas utgör i enlighet med bestämmelserna i 20 kap. i jordabalken (540/1995) pant för den andel av investeringskostnaderna som tas ut av stödmottagaren och för betalning av stödandelen av kostnaderna vid återkrav av stöd samt ränta.

17 §

Anteckningar i lagfarts- och inteckningsregistret

När Lantmäteriverket har fattat ett beslut enligt 12 § 2 mom., ska verket utan dröjsmål göra en anteckning om pantansvar enligt 16 § i lagfarts- och inteckningsregistret.

När de kostnader som tas ut tillsammans med ränta har betalats helt och hållet, tillämpas i fråga om den anmälan som ska göras till lagfarts- och inteckningsregistret vad som föreskrivs i 16 § 2 mom. i lagen om överföring av skötseln av lån och fordringar inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde på Statskontoret (78/2007).

18 §

Konkurrensutsättning av åtgärder

I fråga om utläggning på entreprenad av sådana åtgärder som avses i 3 § 2 mom. och som ska stödjas med statliga medel tillämpas bestämmelserna i lagen om offentlig upphandling (348/2007).

19 §

Ändring av beslut om beviljande av stöd

Lantmäteriverket fattar beslut om ändring av beslut om beviljande av stöd som avses i 9 § på framställning av förrättningsmännen.

Förrättningsmännen ska lämna en framställning till Lantmäteriverket om ändring av beslutet om beviljande av stöd om ett nyskifte i betydande utsträckning har förrättats på ett annat sätt än vad som förutsattes när beslutet fattades.

20 §

Tillsyn över användningen av stödmedel för nyskiften

Lantmäteriverkets centralförvaltning utövar tillsyn över användningen av stödmedel för nyskiften.

Bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid tillsynen utfärdas genom förordning av statsrådet.

21 §

Återkrav av stöd

Den andel av stödet som enligt 8 § förblir en slutlig utgift för staten ska återkrävas, om

1) den nyskiftesförrättning eller den åtgärd som fått stöd har utförts på ett sådant sätt att förutsättningarna för beviljande av stöd inte uppfylls,

2) Europeiska unionens lagstiftning kräver det.

Lantmäteriverket beslutar om återkrav av stöd. Genom beslutet fastställs det belopp som återkrävs och räntan på beloppet samt förfallodagen för betalningen.

Stödmottagaren ska betala en årlig ränta som avses i 3 § 2 mom. i räntelagen på det belopp som återkrävs, ökat med tre procentenheter. Ränta ska betalas från den dag då stödet betalades ut till den förfallodag som avses i 2 mom.

Det återkrävda stödet är direkt utsökbart efter det att beslutet om återkrav har vunnit laga kraft. Bestämmelser om indrivning av stödet finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter.

22 §

Ändringssökande

Omprövning av ett sådant beslut av Lantmäteriverket som avses i denna lag får begäras hos Lantmäteriverket i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003).

Ett beslut som har meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

23 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Genom denna lag upphävs lagen om stöd
för nyskiften (24/1981).

På stöd som beviljas i samband med nyskiftesförrättningar som inletts innan denna lag trädde i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande.

2.

Lag**om ändring av fastighetsbildningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i fastighetsbildningslagen (554/1995) 67 § 1 mom. 2 punkten samt 72, 74, 80 och 82 §, av dem 72 § sådan den lyder i lag 1476/2009, och
ändras 73 § 1 och 2 mom., 83 §, 88 § 1 mom. 1 och 3 punkten samt 90 och 93 §, av dem 88 § 1 mom. 1 och 3 punkten samt 90 § sådana de lyder i lag 1159/2005, som följer:

73 §

Vid nyskifte anläggs de vägar och utförs de torrläggingsarbeten som behövs för att syftet med förrättningen ska nås.

Torrläggingsarbetena kan gälla också ägor utanför nyskiftesområdet, om deras ägare samtycker till detta. För att åtgärderna ska få vidtas krävs det att den behöriga lantbruksmyndigheten förordar dem och att det finns förutsättningar enligt vattenlagstiftningen för att vidta dem.

88 §

Vid nyskifte uppgörs en nyskiftesplan som anger

1) de vägar som ska anläggas och torrläggingsarbeten som ska utföras samt planer för dessa,

3) bestämmelser om inlösning av byggnader eller annan reglering,

83 §

Vad som i 81 § föreskrivs om en byggnad som blivit på någon annans mark gäller i tillämpliga delar också sådana konstruktioner, anordningar, ledningar, planteringar och andra delar av fast egendom vars inlösning eller försäljning medför mindre egendomsförlust än vad ersättningen av kostnader och förluster på grund av flyttning av egendomen skulle göra.

90 §

Nyskifte ska förrättas enligt nyskiftesplanen. Likväl får väg- och torrläggingsnäten kompletteras i någon mån samt andra smärre justeringar av planen företas. Om nyskiftesplanen har uppgjorts enligt 88 § 2 mom. utgående från en flygbildskarta eller annat kartmaterial och om en sådan inexakthet konstateras i kartmaterialet som har inverkat på innehållet i den fastställda nyskiftesplanen, ska saken rättas genom att nyskiftesplanen ändras eller genom att den avvikelser från

delningsgrunden som beror på inexaktheten ersätts enligt 92 §.

93 §
Kostnaderna för projekt som avses i 73 §, byggnadsförlust enligt 81 § 2 mom., flyttningersättning enligt 81 § 3 mom., egenomsförlust enligt 83 § samt ersättningar och kostnader enligt 84 § och 87 § 2 mom. förde-

las så att varje sakägare betalar enligt den nytta som den har av åtgärden. Om nyttan inte kan värderas, fördelas kostnaderna och ersättningarna enligt någon annan skälig grund.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 16 oktober 2014

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

ANTTI RINNE

Jord- och skogsbruksminister *Petteri Orpo*

2.

Lag**om ändring av fastighetsbildningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i fastighetsbildningslagen (554/1995) 67 § 1 mom. 2 punkten samt 72, 74, 80 och 82 §, av dem 72 § sådan den lyder i lag 1476/2009, och
ändras 73 § 1 och 2 mom., 83 §, 88 § 1 mom. 1 och 3 punkten samt 90 och 93 §, av dem 88 § 1 mom. 1 och 3 punkten samt 90 § sådana de lyder i lag 1159/2005, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

67 §

67§

2) avsevärt förbättra vägförhållandena och torrläggningen på området, eller att

(1 mom. 2 punkten upphävs)

72 §

(upphävs)

Vid nyskifte anläggs de vägar som behövs för att syftet med förrättningen ska nås.

Vid nyskifte kan de vattenförsörjnings- och avloppsanläggningar byggas som delägarfastigheterna behöver. Närings-, trafik- och miljöcentralen uppgör eller låter uppgöra en plan för byggandet av anläggningarna.

73 §

73 §

Vid nyskifte utförs behövliga torrläggningsarbeten samt byggs i mån av behov sådana bevattningsanläggningar som skall användas gemensamt.

Vid nyskifte anläggs de vägar och utförs de torrläggningsarbeten som behövs för att syftet med förrättningen ska nås.

Torrläggningsarbetena och byggandet av bevattningsanläggningar kan gälla också ägor utanför nyskiftesområdet, om deras ägare samtycker till detta. För att åtgärder skall få vidtas fordras att den behöriga lantbruksmyndigheten förordar dem och att förutsättningar för att vidta dem föreligger enligt vattenlagstiftningen.

Torrläggningsarbetena kan gälla också ägor utanför nyskiftesområdet, om deras ägare samtycker till detta. För att åtgärder ska få vidtas krävs det att den behöriga lantbruksmyndigheten förordar dem och att det finns förutsättningar enligt vattenlagstiftningen för att vidta dem.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

74 §

Vid nyskifte kan åker röjas, om det behövs för att förbättra produktionsblockindelningen på ett åkerområde eller åkrarnas placering, samt kan en åker, om det inte är ändamålsenligt att använda den som åker, planteras med skog. Ingen delägares åkerareal får dock minskas nämnvärt utan delägarens samtycke.

(upphävs)

80 §

Driftscentrum kan flyttas vid nyskifte, om nyttan av flyttningen är större än kostnaderna. För att driftscentrum skall kunna flyttas utan samtycke av fastighetens ägare förutsätts dessutom att flyttningen är synnerligen viktig för att åstadkomma en ändamålsenlig skiftesläggning och att den inte medför betydande skada eller olägenhet för fastighetens ägare.

(upphävs)

82 §

Till en delägare betalas för flyttning av driftscentrum, utöver vad 81 § stadgar i fråga om byggnaden, ersättning för de kostnader och förluster som orsakas honom på grund av

(upphävs)

1) behövlig iståndsättning av driftscentrumets gamla och nya område,

2) flyttning av trädgård och planteringar eller förvärvande av motsvarande förmån,

3) anläggande av väg till det nya driftscentrumet,

4) anläggande av brunn eller förvärvande av motsvarande förmån samt flyttning av vatten-, avlopps-, el- och telefonledningar och andra sådana nödvändiga ledningar, anordningar och konstruktioner som delägaren haft, eller förvärvande av motsvarande förmån,

5) flyttning av lös egendom,

6) tillfälligt försvärande av den ekonomiska verksamheten till följd av flyttningen, samt av

7) andra åtgärder som är jämförbara med de ovan nämnda.

83 §

Vad 81 § stadgar om en byggnad som blivit på någon annans mark gäller i tillämpliga delar också sådana konstruktioner, anordningar, ledningar, planteringar och andra delar av fast egendom vilkas inlösning eller försäljning medför mindre egendomsförlust än flyttning av egendomen enligt 82 §.

83 §

Vad som i 81 § föreskrivs om en byggnad som blivit på någon annans mark gäller i tillämpliga delar också sådana konstruktioner, anordningar, ledningar, planteringar och andra delar av fast egendom vars inlösning eller försäljning medför mindre egendomsförlust än vad ersättningen av kostnader och

förluster på grund av flyttning av egendomen skulle göra.

88 §

Vid nyskifte uppgörs en nyskiftesplan som anger

1) de vägar som skall anläggas och torrlägningsarbeten som skall utföras *samt de vattenförsörjnings-, avlopps- och bevattningsanordningar som skall byggas samt planer för dessa,*

3) platserna för sådana driftscentra som skall flyttas samt bestämmelser om inlösning av byggnader eller annan reglering,

88 §

Vid nyskifte uppgörs en nyskiftesplan som anger

1) de vägar som ska anläggas och torrlägningsarbeten som ska utföras samt planer för dessa,

3) *bestämmelser om inlösning av byggnader eller annan reglering,*

90 §

Nyskifte skall förrättas enligt nyskiftesplanen. Likväl får väg-, torrlägnings-, vattenförsörjnings-, bevattnings- och avloppsnäten kompletteras i någon mån samt andra smärre justeringar av planen företas. Om nyskiftesplanen har uppgjorts enligt 88 § 2 mom. utgående från en flygbildskarta eller annat kartmaterial och om en sådan inexakthet konstateras i kartmaterialet som har inverkat på innehållet i den fastställda nyskiftesplanen, skall saken rättas genom att nyskiftesplanen ändras eller genom att den avvikelse från delningsgrunden som beror på inexaktheten ersätts enligt 92 §.

90 §

Nyskifte ska förrättas enligt nyskiftesplanen. Likväl får *väg- och torrlägningsnäten* kompletteras i någon mån samt andra smärre justeringar av planen företas. Om nyskiftesplanen har uppgjorts enligt 88 § 2 mom. utgående från en flygbildskarta eller annat kartmaterial och om en sådan inexakthet konstateras i kartmaterialet som har inverkat på innehållet i den fastställda nyskiftesplanen, ska saken rättas genom att nyskiftesplanen ändras eller genom att den avvikelse från delningsgrunden som beror på inexaktheten ersätts enligt 92 §.

93 §

Kostnaderna för projekt som avses i 72—74 §§, byggnadsförlusten som avses i 81 § 2 mom., flyttningersättning som avses i 81 § 3 mom., en egendomsförlust som avses i 83 § samt sådana ersättningar och kostnader som avses i 82 eller 84 § eller 87 § 2 mom. fördelas så att varje sakägare betalar enligt den nytta som han har av åtgärden. Om nyttan inte kan värderas, fördelas kostnaderna och ersättningarna enligt någon annan skälig grund.

93 §

Kostnaderna för projekt som avses i 73 §, byggnadsförlust *enligt* 81 § 2 mom., flyttningersättning enligt 81 § 3 mom., egendomsförlust *enligt* 83 § samt ersättningar och kostnader *enligt* 84 § och 87 § 2 mom. fördelas så att varje sakägare betalar enligt den nytta som *den* har av åtgärden. Om nyttan inte kan värderas, fördelas kostnaderna och ersättningarna enligt någon annan skälig grund.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om stöd för nyskiften

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av 9 § 4 mom., 13 § 5 mom. och 20 § 2 mom. i lagen om stöd för nyskiften (/2014):

1 §

Innehållet i en framställning

Efter att ha planerat skiftets omfattning ska förrättningsmännen för en sådan framställning som avses i 9 § 2 mom. i lagen om stöd för nyskiften (xx/2014), nedan stödlagen, göra en översiktlig utredning om antalet ägoskiften, ägornas allmänna beskaffenhet, behovet av torrläggning och behovet av att förbättra vägförhållandena och åkerägornas utläggning.

Till utredningen ska det fogas en kostnadsberäkning som har gjorts upp av förrättningsmännen och som utan att närmare specificera utgiftsposterna ska innehålla följande uppgifter, baserade på ungefärliga uppskattningar:

- 1) längden av de vägar som ska byggas samt det sammanlagda beloppet av vägbyggnadskostnaderna,
- 2) arealen av de ägor som ska torrläggas, skilt för odlingsändamål och skilt för skogsförbättring, samt beloppet av kostnaderna,
- 3) beloppet av fastighetsförrättningsavgiften,
- 4) det totala beloppet av kostnaderna enligt punkterna 1—3.

Uppgifterna i den kostnadsberäkning som avses i 2 mom. ska med beaktande av vilken fas nyskiftet befinner sig i grunda sig på de senaste tillgängliga planerna.

I samband med kostnadsberäkningen ska beloppet av sådana kostnader och ersättningar som orsakas av en förrättning enligt 3 § 5 mom. i lagen om fastighetsförrättningsavgift (558/1995) nämnas skilt för sig.

2 §

Bedömning av följderna av ett nyskifte

Förrättningsmännen ska i den framställning som avses i 1 § utreda jord- och skogsbrukets betydelse för områdets näringsverksamhet, utarbeta en kostnadsnyttoanalys för nyskiftesprojektet samt redogöra för den ökning av gårdsbrukets intäkter och lönsamhet som är att förvänta med anledning av de investeringar som nämns i 3 § 2 mom. i stödlagen.

3 §

Förfallodagen för delbetalning

Förfallodagen för delbetalningen är den andra dagen i maj varje kalenderår.

4 §

Tillsyn över användningen av stödmedel för nyskiften

Lantmäteriverkets centralförvaltning får vid behov be Lantmäteriverket om en utredning om huruvida stödmedlen har använts för det ändamål som avsågs då de beviljades.

5 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .